



**Program przeciwdziałania przemocy domowej
i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra
na lata 2021-2025**



SPIS TREŚCI

WSTĘP

.....3

I.	<u>PODSTAWY TEORETYCZNE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ</u>	5
1.	<u>DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ</u>	5
2.	<u>RODZAJE PRZEMOCY DOMOWEJ</u>	6
3.	<u>PSYCHOLOGICZNE MECHANIZMY PRZEMOCY</u>	9
II.	<u>PRAWO WOBEC PRZEMOCY DOMOWEJ</u>	13
1.	<u>PRZEMOC DOMOWA W ŚWIELE WYBRANYCH DOKUMENTÓW MIĘDZYNARODOWYCH</u>	13
2.	<u>PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W ŚWIELE PRAWA POLSKIEGO</u>	14
III.	<u>ROZMIARY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE</u>	16
1.	<u>DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE ZIELONA GÓRA – WYBRANE ELEMENTY</u>	16
2.	<u>DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH MIASTA ZIELONA GÓRA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE</u>	30
3.	<u>ANALIZA SWOT</u>	42
4.	<u>REKOMENDACJE</u>	47
IV.	<u>ZAŁOŻENIA PROGRAMU</u>	50
V.	<u>ADRESACI PROGRAMU</u>	51
VI.	<u>CELE PROGRAMU</u>	52
VII.	<u>MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU</u>	67
VIII.	<u>ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU</u>	68
IX.	<u>BIBLIOGRAFIA</u>	69
X.	<u>SPIS TABEL</u>	70
XI.	<u>SPIS WYKRESÓW</u>	71



WSTĘP

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m. in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

Opracowanie i realizacja Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej jest zadaniem własnym miasta wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.)

Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021-2029, w której wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji jest jednym z podstawowych założeń.

Celem strategicznym zielonogórskiego Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Mieście Zielona Góra. Cel ten będzie realizowany poprzez cele operacyjne: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową, zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, sprecyzowano obszary oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

- 1) w zakresie profilaktyki i edukacji społecznej, kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 2) w zakresie ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, kierowany do osób dotkniętych przemocą domową,
- 3) w zakresie oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową, kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc,



- 4) w ramach podnoszenia kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o *zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. 2023 r. poz. 535) wprowadziła zmiany prawa przeciwdziałania przemocy. Dotyczą one w szczególności:

- zakresu przedmiotowego i podmiotowego ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- uprawnień, zadań i funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno – pomocowych;
- oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;
- ochrony dziecka w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową;
- ochrony osoby doznającej przemocy domowej poprzez zastosowanie przez sąd zobowiązania osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025 wprowadza, zgodnie z powyższą ustawą, definicje: przemocy domowej, w tym rodzajów przemocy domowej, osoby doznającej przemocy domowej, osoby stosującej przemoc domową, świadka przemocy domowej, zmieniające dotychczasowe definicje, które funkcjonowały do 22.06.2023 r. Ponadto Program wskazuje założenia i adresatów działań, wymienia wskaźniki ewaluacji, realizatorów, przewidywane efekty i źródła finansowania. Zawiera również podstawy teoretyczne zjawiska przemocy domowej, aktualne przepisy prawne i uzyskane informacje o rozmiarach przemocy domowej na terenie Miasta Zielona Góra.

W związku z tym, że diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta Zielona Góra (Rozdział III Programu) dotyczy okresu od 2017 r. do 2019 r., w ww. rozdziale dane zawarte w diagnozie przedstawione są w brzmieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).



I. PODSTAWY TEORETYCZNE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ

Do najbardziej rozpowszechnionych definicji zalicza się tę przyjętą przez Radę Europy w 1986 roku, według której „przemoc domowa” to „każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniedbania, które zagrażają życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzą rozwojowi jego (jej) osobowości”.¹

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej stanowi, że przez przemoc domową należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej².

Wszystkie definicje podkreślają takie elementy przemocy domowej, jak:

- przewaga sił ze strony agresora,
- wyrządzenie komuś krzywdy, narzucenie mu władzy, dokonanie bezprawnych czynów, godzenie w czyjąś osobistą wolność, naruszenie praw i dóbr osobistych,
- wywołanie cierpienia i szkody,
- działanie skierowane przeciwko jakiemuś członkowi rodziny,
- wykraczanie poza społeczne normy, zasady relacji międzyludzkich.

Kodeks karny ujmuje przemoc domową, jako przestępstwo znęcania się fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, w tym nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny. Wskazuje wyższe kary za stosowanie szczególnego

¹ K. Browne, M. Herbert, Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 1999, s. 21.

² Art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).



okrucieństwa. Określa też, że jeżeli następstwem znęcania się jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15 ³.

Używane w art. 207 §1 Kodeksu karnego („KK”) pojęcie „znęcania się”, ma znacznie węższe znaczenie niż pojęcie „przemocy domowej” zdefiniowane w art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Faktem staje się, że nie zawsze przemoc domowa jest przestępstwem. Nie ma bowiem w polskim prawie przestępstwa, którego znamiona pokrywałyby się z zakresem definicji przemocy domowej. Przestępstwo znęcania (...) należy rozumieć jako: zadawanie bólu fizycznego lub cierpienia psychicznego, umyślnie, przy czym zachowanie lub zaniechanie sprawcy musi być intensywne, co do zasady kilkukrotne, dokonywane w warunkach podporządkowania własnej woli osób pokrzywdzonych. Tak ukształtowana wykładnia pojęcia „znęca się” powinna przekładać się na jednolitą praktykę stosowania przepisu z art. 207 KK. Ocena, na podstawie konkretnych stanów faktycznych, czy sprawca wypełnił znamiona przestępstwa znęcania, nie powinna powodować większych rozbieżności co do przypisania winy. Czym innym jest wymiar kary wymierzanej przez sąd. W tym wypadku może wydawać się, że sądy będą bardzo różnie orzekać. ⁴.

2. RODZAJE PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa osobę doznającą przemocy domowej jako:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

³ Art. 207 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U.2022 r. poz.1138 z późn. zm.).

⁴ Grzegorz Wrona, Rozprawa doktorska: „Konflikt a przemoc zastosowanie art. 207 §1 kk w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.



- h) małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa;
- i) małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej (wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 ustawy).⁵

Jako świadka przemocy domowej ustawa wskazuje osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej⁶.

„Podręcznik dla osób doznających przemocy w rodzinie” wyróżnia pięć kategorii przemocy:

- 1) **Przemoc fizyczna** to naruszenie nietykalności fizycznej, polega na intencjonalnym, czyli świadomym i celowym zachowaniu powodującym uszkodzenie ciała lub prowadzącym do takiego ryzyka. Do zachowań takich zalicza się: popychanie, szarpanie, obezwładnianie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz – tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, duszenie, topienie, krępowanie ruchów, nie udzielenie niezbędnej pomocy itp.,
- 2) **Przemoc psychiczna** to naruszenie godności osobistej, zawiera przymus i groźby. Do zachowań takich zalicza się: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, wyznania, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp. Do skutków tej formy przemocy należy zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia. Przemoc ta może występować sama, bez przemocy fizycznej, ale zawsze jej towarzyszy; może też występować na wielu płaszczyznach,⁷

⁵ Art. 2 ust. 1 pkt. 2 i art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).

⁶ Art. 2 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).

⁷ J. Mellibruda, Przeciwdziałanie przemocy domowej. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne 2009, s. 21.



- 3) **Przemoc seksualna** to naruszenie intymności, polegające na „zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić”.⁸ Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszaniu pożycia, obmacywaniu, gwałcie, zmuszaniu do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczeniu się z życzeniami partnerki/partnera, komentowaniu szczegółów anatomicznych, ocenianiu sprawności seksualnej i wyglądu, zmuszaniu do seksu z osobami trzecimi, sadyzmie w pożyciu, wyśmiewaniu wyglądu, ciała i krytyce zachowań seksualnych, itp. Skutkami przemocy seksualnej są obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się (lęk, strach, unikanie seksu), uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.,
- 4) **Przemoc ekonomiczna** to z kolei naruszenie własności, co wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do zachowań takich zalicza się: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp. Do skutków przemocy ekonomicznej można zaliczyć całkowitą zależność finansową od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia itp.,
- 5) **Przemoc przez zaniedbanie** to naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich i jest formą przemocy ekonomicznej. Oznacza nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.⁹

Ustawa o *przeciwdziałaniu przemocy domowej* wskazuje na kolejną formę przemocy domowej, jaką jest **przemoc z użyciem środków komunikacji elektronicznej**.

W formularzach „Niebieska Karta - A” i „Niebieska Karta - D” zawarty jest przykładowy

⁸ Wyprawa PoMoc. Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie, Warszawa: Stowarzyszenie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieska Linia” 2008, s. 14, 16.

⁹ Tamże.



katalog tego rodzaju przemocy: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają.¹⁰ Katalog jest otwarty.

3. PSYCHOLOGICZNE MECHANIZMY PRZEMOCY

2.

3.

3.1. Fazy przemocy

1) Faza narastania napięcia

Tę pierwszą fazę cyklu przemocy charakteryzuje pojawienie się coraz więcej sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Osoba stosująca przemoc staje się drażliwa, każdy drobiazg wyprowadza ją z równowagi, jest ciągle spięta i poirytowana, swoje emocje wyładowuje na członku rodziny, osobie doznającej przemocy w rodzinie: może go poniżać, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panowała nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie osoba stosująca przemoc może pić więcej alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające.

2) Faza ostrej przemocy

W tej fazie napięcie, które narastało w osobie stosującej przemoc w rodzinie, znajduje upust. Jej zachowanie staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać małe drobiazgi np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel itp.), kopaniem, grożenie bronią, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej.

3) Faza miodowego miesiąca

W momencie, kiedy agresor wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać osobę doznającą przemocy domowej za to co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje że TO już nigdy

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” – Dz. U. poz. 1870.



się nie powtórzy, że nie wie zupełnie co się z nim stało, stara się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenia dla swojego zachowania.¹¹

4) Zjawisko „prania mózgu”

Zjawisko prania mózgu jest jednym z najsilniej działających mechanizmów przemocy psychicznej, stanowi jej istotę. Znanie jest już od czasów starożytnych. Obecnie występuje w wielu dziedzinach życia politycznego, społecznego, reklamach, sektach religijnych i życiu rodzinnym. Pranie mózgu jest próbą systematycznego wpływania na czyjeś poglądy, postawy i przekonania. Jest to szereg zabiegów stosowanych w celu zmiany przekonań, uczuć, potrzeb, postaw, po to aby osoba manipulowana działała zgodnie z oczekiwaniami osoby manipulującej.

Najczęściej używanymi metodami prania mózgu są: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, groźby i demonstracja wszechmocy oraz sporadyczne okazywanie pobłażliwości.

5) Wyuczona bezradność

„Możecie stać się bierni, jeśli zupełnie poddacie się rezygnacji, jeśli nabierzecie przekonanie, że nic co robicie, bez względu na to, czy jesteście ulegli, czy zajmujecie postawę roszczeniową, nie wpływa na waszą sytuację.”¹²

Syndrom wyuczonej bezradności przyczynia się do uwięzienia osoby doznającej przemocy domowej w związku krzywdzącym, działa jako silny czynnik zniewalający.

Efekt wyuczonej bezradności jest tym bardziej trwały, im:

- młodsza jest osoba doznająca przemocy
- dłużej pozostaje w sytuacji, na której zmianę nie ma wpływu, mimo, że stara się ją jakoś kontrolować.
- osoba doznająca przemocy więcej ma doświadczeń z nieposiadania wpływu na daną sytuację, niż z posiadania go.
- ma coraz mniej wiary i nadziei, że ona sama, jak również osoby ją otaczające, mają wpływ na zmianę jej sytuacji.

Najważniejsze wnioski jakie płyną z opisu tego mechanizmu są takie, że skoro bierność zachowania można się wyuczyć, to również można się jej oduczyć!

Kluczem do zmiany są:

- przekonania o możliwości zmiany na lepsze
- wiara i nadzieja

¹¹ Za: <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>.

¹² Martin Seligman, <http://www.niebieskalinia.info/index.php/ofiary-przemocy/dorosly-1/charakterystyka>.



- wpływ i kontrola nad osobistym środowiskiem
- wcześniejsze doświadczenia.

6) PTSD - Zespół Stresu Pourazowego (PTSD)

Powstaniu tego zaburzenia sprzyjają sytuacje zewnętrzne, w których człowiek narażony jest na utratę życia czy zdrowia, gdy obserwuje zranienie, zagrożenie życia, nagłą śmierć bliskich osób. Źródłem takich sytuacji mogą być klęski żywiołowe, np. powódź, trzęsienie ziemi, huragan, pożar a także wojny, obozy koncentracyjne, wypadki drogowe, przestępstwa kryminalne, przemoc w rodzinie, nadużycia seksualne, gwałt.¹³

3.2. Stawanie się ofiarą - poziomy wiktyimizacji

Przedstawione poziomy mówią więcej o czynnikach wewnętrznych, które decydują o charakterystycznym, a często zaskakującym zachowaniu osób doznających przemocy. Pozwalają również odpowiedzieć na pytanie, czy taka osoba nie chce, czy nie może przerwać przemocy.

POZIOM I - zburzenie utrwalonych przekonań o sobie i o świecie. Już pierwszy poziom może skutecznie utrudnić udzielenie ofierze pomocy. Potencjalny pomagacz, podobnie jak reszta otoczenia, należy do zagrażającego (zdaniem osoby doznającej przemocy) świata zewnętrznego. Bezsilne przeżywanie złości, nazywane potocznie przez niektóre osoby doznające przemocy „waleniem głową w mur”, gniew i lęk stają się poważnymi przeszkodami w komunikacji z innymi. Uraz sprawia, że osoba taka doświadcza skrócenia perspektywy czasowej. Dzieje się tak między innymi z powodu nieprzewidywalności występującej w zachowaniach sprawcy. Dopełnieniem tego jest utrata poczucia bezpieczeństwa i czucie się „jak małe dziecko”.

POZIOM II - wtórne zranienia. Drugi poziom zwraca szczególną uwagę na czynniki zewnętrzne (tzw. wtórne zranienia), które bywają szczególnie dotkliwe dla osób doznających przemocy, ponieważ dotyczą reakcji świata zewnętrznego i wskazują na ich odpowiedzialność za zaistniałą sytuację. Czasem chodzi tu o osoby z najbliższego otoczenia tych osób, np. rodzice - „ty zawsze szukasz zadymy”. Kwestionowanie prawdziwości opowieści osoby krzywdzonej, która szuka pomocy, zaprzeczanie i pomniejszanie jej doświadczeń, obwinianie aż do odmawiania pomocy i sugerowanie jej chęci zysku, zarzucające celowe pogrążanie sprawcy, stają się same w sobie kolejnym wydarzeniem

¹³ <http://www.niebieskalinia.org/mechanizmy-przemocy-przemoc>



traumatycznym, które osoby doznające przemocy relacjonują jako dotkliwsze, niż te doświadczane od osoby stosującej przemoc w rodzinie. Do grupy, która ponosi odpowiedzialność za takie przeżycia ofiar należy zaliczyć różnego rodzaju pomagaczy, których obowiązkiem jest udzielanie ofiarom pomocy. Biorąc pod uwagę opis pierwszego poziomu, możemy próbować wyobrazić sobie, ile determinacji ma w sobie osoba obawiająca się świata zewnętrznego. I oto często reakcja pomagacza zdaje się potwierdzać ofierze uprzednio powstałe lęki i przyczynia się nieraz do nieujawniania doświadczeń traumatycznych przez wiele lat.

POZIOM III - przyjmowanie tożsamości ofiary. Osoba, która ma za sobą dwa poprzednie poziomy, zaczyna myśleć o sobie, że jest skazana na rolę ofiary - „tak już musi być”.

Nie potrafi być wobec siebie wyrozumiała, za to potrafi ranić sama siebie poprzez samopiętnowanie się. Kiedy słucha się osób pokrzywdzonych, można odnieść wrażenie, jak gdyby mówiły o sobie dwoma głosami. Jeden, przejmujący, mówi o bólu, cierpieniu osoby skrzywdzonej, drugi - oskarżający, wytyka wszystkie słabe strony i obarcza odpowiedzialnością za wszystko. Gdy takim osobom chce się udzielić pomocy z zewnątrz, one zaprzeczają trudnościom osobistym. W relacjach z innymi, ku ich zdziwieniu, a często nawet przerażeniu, poniżają się. Cechą charakterystyczną dla obszaru poznawczego jest myślenie dychotomiczne w kategoriach „wszystko albo nic”, co niekiedy prezentuje ofiarę jako osobę roszczeniową. Dramatu dopełnia wreszcie negowanie podstawowych praw osobistych, co może wywoływać charakterystyczne dla drugiego poziomu reakcje otoczenia - wtórne zranienia („dostaje to, co sama chce”).¹⁴

¹⁴ Za: Niebieska Linia, nr 5 / 2007, Syndrom ofiary, Piotr Antoniak



II. PRAWO WOBEC PRZEMOCY DOMOWEJ

1. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIELE WYBRANYCH DOKUMENTÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Zjawisko przemocy domowej od wielu lat jest przedmiotem międzynarodowego zainteresowania. Dokumenty ujmują przemoc w kontekście łamania praw człowieka. W szczególności należy tu wskazać na akty prawa międzynarodowego, zmierzające do przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dzieci oraz przemocy domowej, w tym m.in.:

Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ):

- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 r.,
- Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.,
- Deklaracja o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet z dnia 20 grudnia 1993 roku Rezolucja 48/104 Zgromadzenia Ogólnego ONZ,
- Rezolucja A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999 r.

Rady Europy:

- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 r.,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 r.,
- Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. (2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 r.,
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961),

Unii Europejskiej:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, s. 1),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s. 2),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych



- i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, s. 1 z późn. zm.),
- Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, s. 57).

2. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W ŚWIELE PRAWA POLSKIEGO

Najważniejszym aktem prawnym w polskim ustawodawstwie jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483; z 2001 nr 28, poz. 319; z 2006 r. nr 200, poz. 1471; z 2009 r. nr 114, poz. 946.), która gwarantuje osobom, w tym dzieciom, ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy. Art. 40 Konstytucji stanowi, że „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”. Następny - „każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym” (art. 47). „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych” (art. 71, pkt 1). „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka. Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka” (art. 72).

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks postępowania karnego* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. z 2023 r. poz. 127 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.)



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu przemocy domowej* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy społecznej* (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji* (Dz. U. z 2023 r. poz. 171 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o *Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o *ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego* (Dz. U. z 2023 r. poz. 725),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o *wspieraniu i resocjalizacji nieletnich* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1700 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- ustawę z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 z późn. zm.),
- ustawę z 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.),
- ustawę z 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2023 r. poz. 571),
- ustawę z dnia 26 stycznia 1984 r. – *Prawo prasowe* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914),
- ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. o *radiofonii i telewizji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1722),
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie województwa* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.).

Program jest skorelowany z następującymi Programami:

- Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025,
- Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025 jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ustanowionym 01 lutego 2021 r. Uchwałą Nr 16



Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie na rok 2021 (D. U. z 05.03.2021 r. poz. 235).

III. ROZMIARY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE ZIELONA GÓRA – WYBRANE ELEMENTY

Badanie rozmiarów i rozpowszechnienia zjawiska przemocy w rodzinie wiąże się z trudnościami. Mogłoby się wydawać, że jasną odpowiedź przynosić będą statystyki policyjne czy sądowe. Tymczasem jest tak, że:

- a) przemoc w rodzinie jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób doznających przemocy w rodzinie nie zgłasza się po pomoc;
- b) przedmiotem działań policji, prokuratury oraz sądów są zasadniczo przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (tj. z art. 207 kk). Warto przy tej okazji zaznaczyć, że sama przemoc ekonomiczna w oderwaniu od innych typów przemocy nie jest przestępstwem;
- c) umorzenie sprawy nie musi oznaczać tego, że przemoc w rodzinie nie miała miejsca. Może natomiast wiązać się z tym, że nie został zebrany odpowiedni (w rozumieniu przepisów prawnych) materiał dowodowy.

Dużą, a może nawet podstawową barierą dla badania zjawiska przemocy w rodzinie jest kwestia świadomości, w tym świadomości społecznej (a więc też stereotypów).

Mimo, iż ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa definicję tego zjawiska, to w rzeczywistości definicja przemocy w rodzinie może być bardzo różnie rozumiana.

Spory definicyjne mogą toczyć naukowcy i specjaliści, ale też zwykli ludzie różnie rozumieją to zjawisko. Dla przykładu w ciągu ostatnich 10 lat zmniejszył się odsetek osób, które uważają, że są sytuacje, że dziecku trzeba dać klapsa (z 78% do 61%).

W szczególności mniej jest osób, które są w swych opiniach zdecydowane (spadek z 28% do 12%)¹⁵.

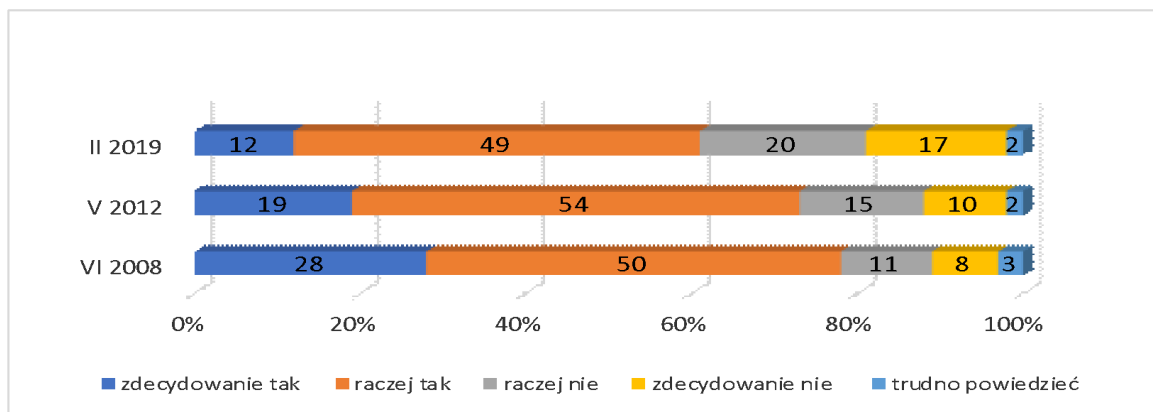
W środowiskach dotkniętych przemocą od pokoleń przemoc może uchodzić za coś „normalnego”. W takich sytuacjach część osób doznających przemocy nie zgłasza się po pomoc, bo też ani nie widzi takiej potrzeby, ani nie dostrzega sensu w takim działaniu. Osoba zapytana, czy doznaje przemocy w rodzinie, może też zaprzeczyć i być w pełni przekonana, że tak właśnie jest. Inne osoby doznające przemocy w rodzinie są świadome swojej sytuacji, ale czy to przez poczucie wstydu, czy przekonanie o nieuchronności swego losu, nie proszą o pomoc i nie przyznają się do bycia osobą doznającą przemocy.

¹⁵ Przemoc domowa wobec dzieci, Komunikat CBOS
Nr 49/2019, [z:] https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_049_19.PDF 6 [za:] Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej, październik 2019 r.



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

Wykres 1. Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza z następującym stwierdzeniem? Są sytuacje, że dziecku trzeba dać klapsa?



Każda gmina ma opracowany system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który składa się program przeciwdziałania Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, poradnictwo i interwencja, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz zespoły interdyscyplinarne.

Dane z działań podmiotów systemu są podstawą do badania zjawiska przemocy w rodzinie w województwie lubuskim, jak i w poszczególnych gminach na jego terenie, w ramach monitorowania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W Mieście Zielona Góra, na uzyskanie danych dotyczących skali zjawiska przemocy w Zielonej Górze oraz dotyczących zasobów instytucjonalnych Miasta Zielona Góra w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2017-2020, pozwoliła coroczna ewaluacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.

Program zakłada realizację poszczególnych zadań w odniesieniu do czterech celów operacyjnych tj. poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez systematyczne diagnozowanie problemu oraz zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Zielona Góra; zwiększanie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjno – edukacyjnych i profilaktycznych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; poprawa jakości i skuteczności działań instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; poprawa jakości i skuteczności działań instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy.

W Polsce, w latach 2017-2019 stosunek liczby ludności do liczby rodzin, z którymi instytucje i służby podjęły pracę w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wyniósł 0,3%.

W latach od 2017 do 2019 w województwie lubuskim, podjęto pracę w 8801 rodzinach, w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie lub przemocą w rodzinie. Stanowiło to średnio 0,3% w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców województwa.

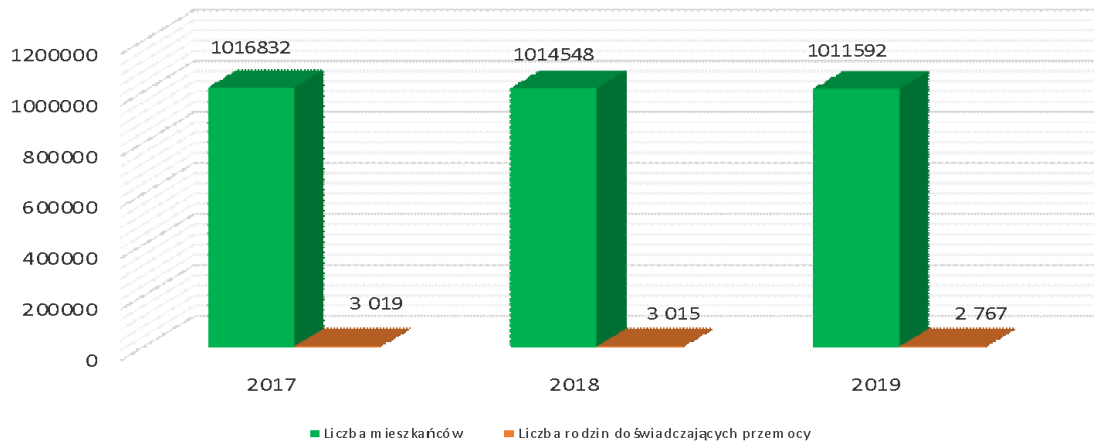


Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

Mieszkańcy Miasta Zielona Góra stanowili średnio 14% mieszkańców całego województwa lubuskiego. Na terenie Zielonej Góry liczba rodzin, w których podjęto pracę w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie lub przemocą w rodzinie była większa, niż przeciętnie w Polsce i województwie, utrzymywała się na poziomie 0,4% ogólnej liczby mieszkańców Zielonej Góry w latach 2017, 2018. Zmniejszeniu do 0,3% uległa w 2019 r.

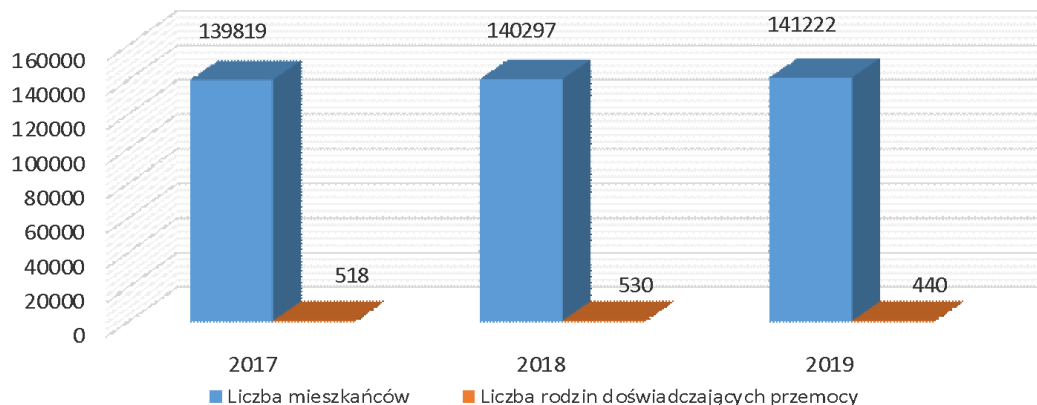
Wykres 2. Liczba mieszkańców województwa lubuskiego i liczba rodzin, w których podjęto pracę w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie

Wykres 3. Liczba mieszkańców Miasta Zielona Góra i liczba rodzin, w których podjęto pracę w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie



Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności

podejmowanych



i realizowanych przez przedstawicieli jednostek

organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury rozpoczyna się z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A”.

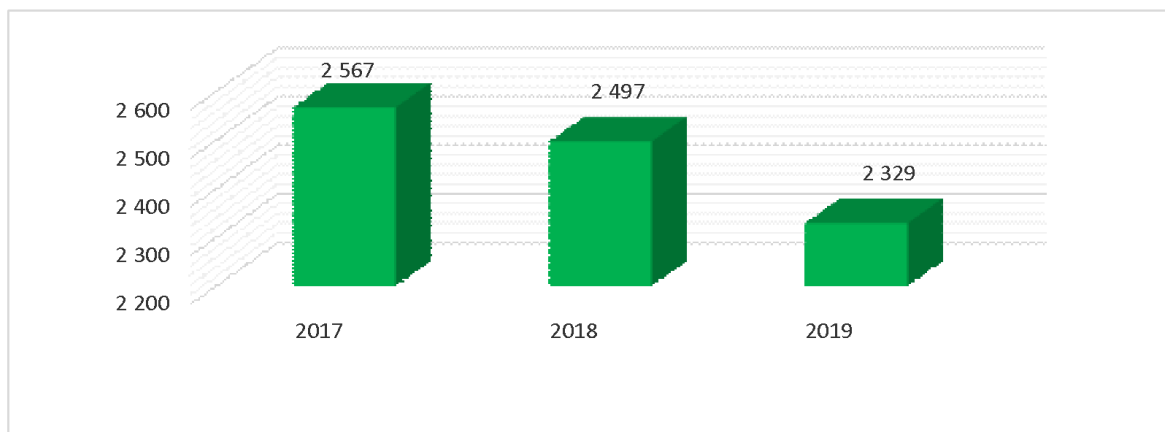
Formularz jest przekazywany do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta – A”, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, przekazuje formularz grupie roboczej. Następnie grupa robocza analizuje zgłoszoną sprawę, przygotowuje plan pomocy rodzinie i go realizuje.



Procedura „Niebieskie Karty” kończy się w momencie zrealizowania strategii i wyeliminowaniu problemu przemocy w rodzinie.

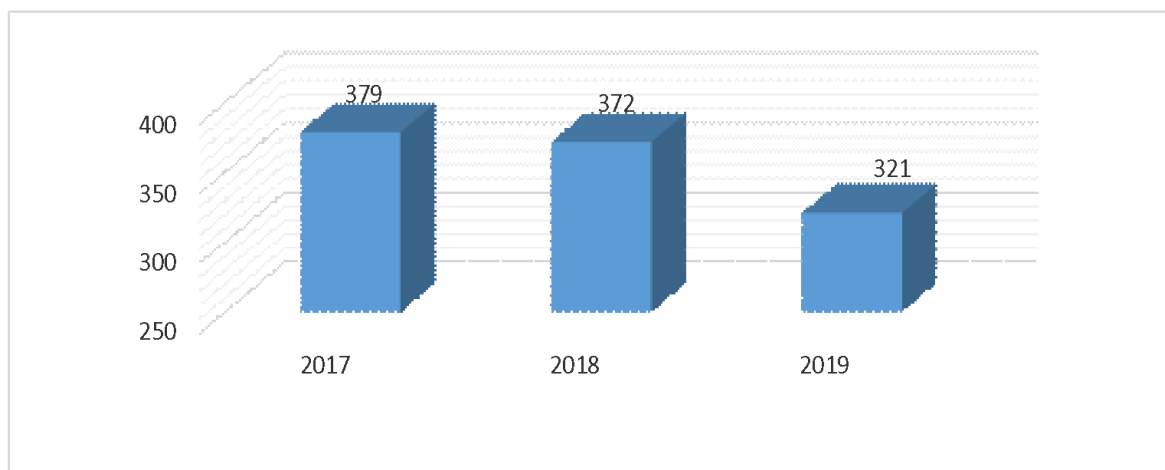
W Polsce corocznie jest wypełnianych średnio 95455 formularzy „Niebieska Karta - A” (dane z lat 2017-2019 ze sprawozdań z Krajowego Programu...). Tendencja ta jest malejąca od 2017 r. W latach 2017-2019, na terenie województwa lubuskiego wypełniono łącznie 7385 formularzy „Niebieska Karta – A”, z tego 15 % na terenie Miasta Zielona Góra. Liczba formularzy w lubuskim była najwyższa w 2017 r., wynosiła 2567. W kolejnych latach zmniejszyła się o 3% , a następnie 6%.

Wykres 4. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” na terenie województwa lubuskiego w latach 2017-2019



Na terenie Zielonej Góry w 2017 r. liczba formularzy wzrosła o prawie 20% w stosunku do poprzednich lat. Z danych wynika, w latach 2017-2019 na terenie Miasta Zielona Góra wszczęto łącznie 1072 procedury „Niebieska Karta -A”. Od 2018 r. również w naszym mieście tendencja jest spadkowa.

Wykres 5. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 na terenie Zielonej Góry.



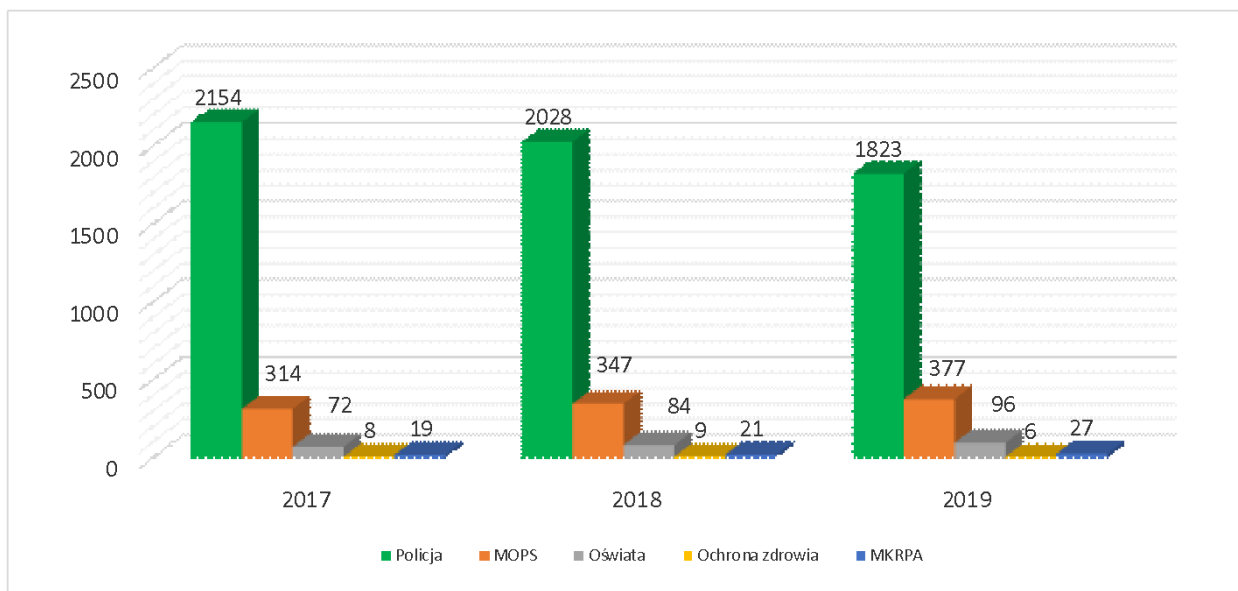
Wśród przedstawicieli służb i instytucji uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” dominowali policjanci. W Polsce, w latach 2017-2019, średnio 78 % kart zakładanych było przez Policję, 13% przez pomoc społeczną, 9 % stanowiły inne podmioty.



W województwie lubuskim w latach 2017-2019 - 81% kart założonych zostało przez Policję, 14% przez pomoc społeczną, 3,5% przez oświatę, 0,5 % przez ochronę zdrowia, 1% MKRPA.

W Mieście Zielona Góra udział pracowników socjalnych w stwierdzeniu podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie i wypełnieniu karty wynosi 24% i jest o 9 % większy, niż średnio w Polsce i 8% większy niż w województwie. 68 % formularzy wypełnionych zostało przez Policję. Maleje zatem liczba wypełnianych formularzy „Niebieska Karta - A” przez Policję (w 2019 r. wynosiła 34% mniej niż w 2017 r.) rośnie natomiast liczba kart wypełnianych przez pracowników socjalnych (w 2019 r. 29% więcej, niż w 2017 r). Na terenie Zielonej Góry więcej, niż statystycznie w Polsce i województwie lubuskim zakładanych było przez przedstawicieli oświaty (6 %) i przedstawicieli ochrony zdrowia (1 %). Liczba kart zakładanych przez MKRPA jest podobna i utrzymuje się na poziomie 1%.

Wykres 6. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 na terenie województwa lubuskiego, z podziałem na podmioty.



W 2019 r na terenie Zielonej Góry ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli oświaty. W 2018 i 2019 roku liczba procedur „Niebieskie Karty” wszczynana przez placówki ochrony zdrowia i MKRPA utrzymuje się na tym samym poziomie i jest wyższa, niż w 2017 r.

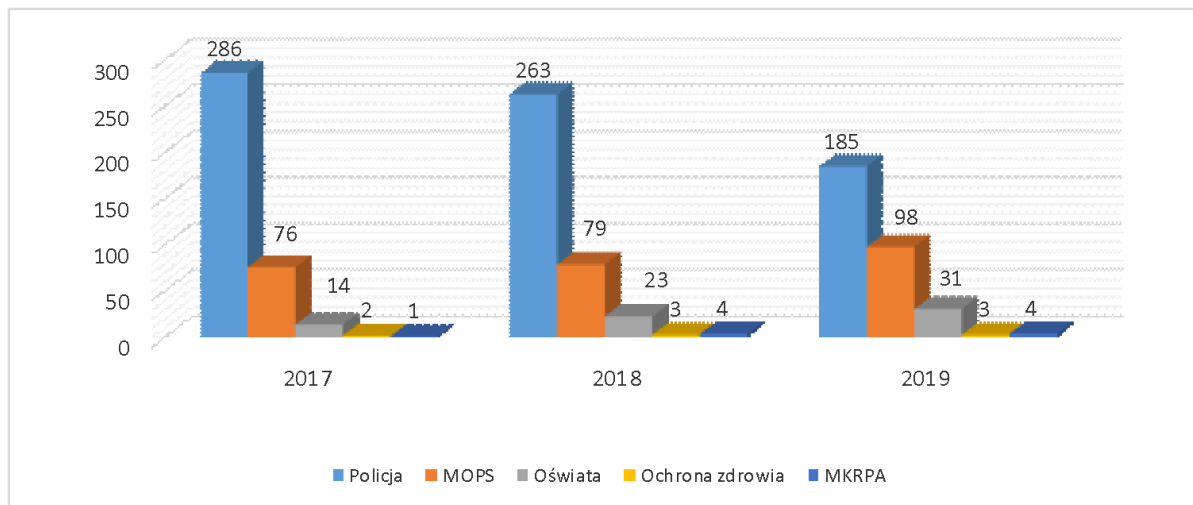
Z ww. danych wynika, że na terenie Zielonej Góry, w reagowanie na podejrzenie przemocy w rodzinie zaangażowane są wszystkie podmioty, które zostały do tego upoważnione. Wynika to ze współpracy pomiędzy służbami i instytucjami, skuteczności licznych szkoleń, warsztatów, inicjatyw, dostępu do materiałów edukacyjnych, z zakresu diagnozowania przemocy i wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, organizowanych na terenie Zielonej Góry przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, instytucje miejskie i organizacje pozarządowe, skierowanych do członków Zespołu Interdyscyplinarnego



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

w Zielonej Górze, policjantów, pracowników socjalnych, przedstawicieli oświaty, MKRPA i pracowników ochrony zdrowia.

Wykres 7. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 w Zielonej Górze, z podziałem na podmioty.



W Polsce (dane za 2017-2019) grupy robocze objęły pracą rocznie średnio 274 771 osób w 101 564 rodzinach. Rocznie odbyło się średnio 262037 grup roboczych. Statystycznie w sprawie jednej rodziny odbyły się 3 posiedzenia grupy roboczej.

W województwie lubuskim w latach 2017-2019 grupy robocze objęły swoim działaniem łącznie 22 307 osób, z tego 20 % osób, to mieszkańcy Miasta Zielonej Góry. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Zielonej Górze wynika, że w latach 2017 - 2019 grupy robocze, w ramach wsparcia zielonogórskich rodzin w zakresie zatrzymania przemocy w rodzinie, objęły swoją pomocą łącznie 4370 osób w 1488 rodzinach. Odbyło się 4044 posiedzeń grup roboczych.

Jak wynika z powyższych danych, statystycznie w sprawie rodziny odbywają się 3 posiedzenia grupy roboczej. Liczby te są podobne zarówno w województwie lubuskim jak i całym kraju.

Z danych z ewaluacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy (...) za lata 2017-2019, wynika, że w Polsce, w dużej mierze osobami doznającymi przemocy w rodzinie są osoby dorosłe, (ok. 71 % wszystkich założonych Niebieskich Kart - A") w tym 55 % kobiet i 16% mężczyzn. 29% osób doznających przemocy w rodzinie, to były dzieci.

Tabela 1. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w Zielonej Górze w zakresie postępowań w związku ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Lata:	2017	2018	2019	Razem
-------	------	------	------	-------



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

liczba rodzin objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego			518	530	440	1488
liczba utworzonych grup roboczych			323	318	276	917
liczba posiedzeń grup			1650	1273	1 121	4044
liczba osób objętych pomocą grup roboczych	ogółem		1445	1587	1 338	4370
	w tym kobiety	ogółem	563	573	478	1614
		w tym niepełnosprawne	80	72	59	211
		w tym starsze	96	72	73	241
	w tym mężczyźni	ogółem	505	540	455	1500
		w tym niepełnosprawni	47	49	52	148
		w tym starsi	54	48	59	161
	w tym dzieci	ogółem	377	474	405	1256
		w tym niepełnosprawne	10	17	13	40

Na terenie województwa lubuskiego, dane te są zbliżone (ok. 76 % wszystkich założonych Niebieskich Kart - A" - 54 % dotyczy kobiet i 22% mężczyzn). 24 % osób wskazanych

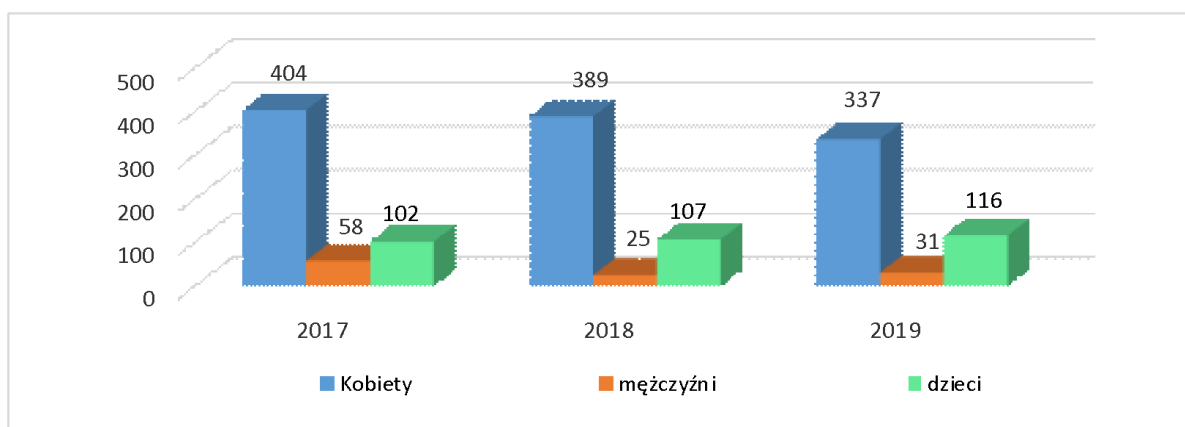
w karcie, jako doznające przemocy w rodzinie, to dzieci.

W latach 2017-2019 na terenie Zielonej Góry liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wyniosła 1569, z czego 72% stanowiły kobiety, 7% mężczyźni, 21 % dzieci. Przemoc wobec dzieci występowała w 280 rodzinach, dotyczyła 325 dzieci, tj. średnio 108 dzieci rocznie. Przemoc wobec osób starszych występowała w 201 rodzinach. W 2017 r. dotyczyła 85 rodzin, w 2018r. – 43 rodzin, w 2019 r. – 73 rodzin.

Z powyższych danych wynika, że liczba kobiet, mieszanek Zielonej Góry, doznających przemocy, jest o 17% wyższa, niż statystycznie w Polsce, natomiast liczba mężczyzn była niższa ponad dwukrotnie w 2017 r., trzykrotnie w 2018 r. w stosunku do danych całego kraju i wynosiła 7%.

Na terenie Zielonej Góry 21% osób, wskazanych, jako doznające przemocy w rodzinie, to dzieci (3 % mniej statystycznie, niż w kraju czy województwie).

Wykres 8. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

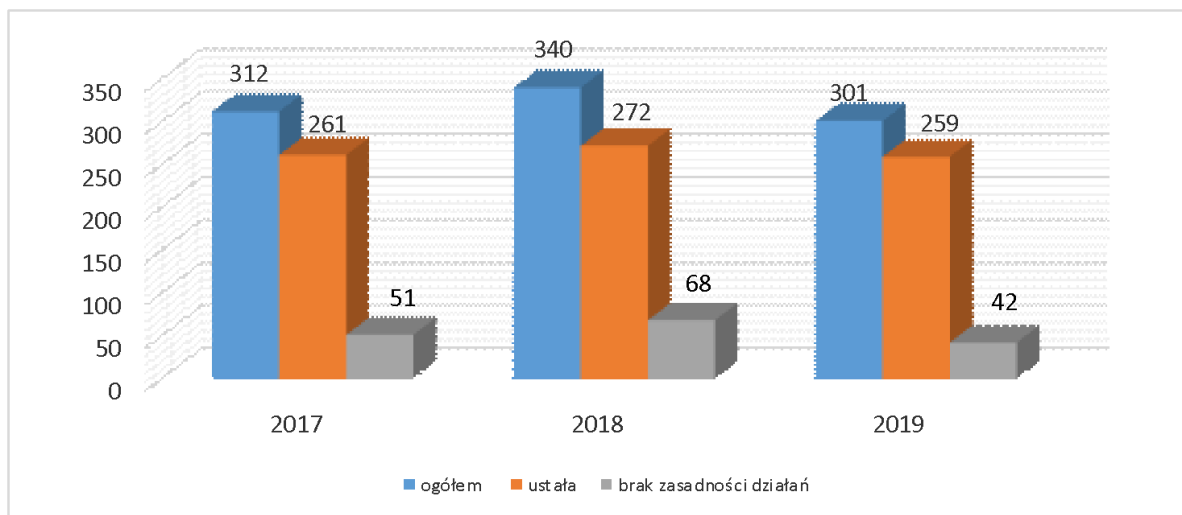


Jednym z czynników zwiększających prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinie, choć pomiędzy nim a przemocą nie ma zależności przyczynowo - skutkowej,



jest nadużywanie alkoholu. Inne czynniki ryzyka to między innymi stres społeczny związany np. z sytuacją mieszkaniową rodziny, kłopotami finansowymi, bezrobociem; dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pierwotnej; osobiste przekonania wynikające z norm kulturowych i społecznych.¹⁶ Analiza rodzin z terenu Zielonej Góry za lata 2018-2019 wykazała, że 45% wszystkich procedur „Niebieskie Karty” dotyczyło rodzin, w których wystąpił problem alkoholowy, 5% procedur dotyczyło rodzin, w których wystąpił problem nadużywania środków psychoaktywnych.

Wykres 9. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w Zielonej Górze w latach 2017-2019



Zgodnie z § 18 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularza „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209 poz. 1245) zakończenie procedury następuje w przypadku:

- 1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Zielona Góra wyróżnia się na tle województwa lubuskiego w trafnym diagnozowaniu przemocy w rodzinie. Skuteczność ta jest 2 razy większa, niż średnio w całym województwie. W latach 2017 - 2019 procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone w 953 przypadkach. W 792 przypadkach wynikało to z ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, w 161 o braku zasadności podejmowania działań, co stanowi 17 % zakończonych procedur. W 2019 r. liczba ta wyraźnie zmalała, do 14%. W województwie lubuskim dane te wynosiły odpowiednio 72% i 28%. W Polsce za lata 2017-2019 dane te wyniosły 71% i 29%. Wynika z tego, że na terenie Zielonej Góry, przedstawiciele służb uprawnionych

¹⁶ Przemoc a alkohol, Katarzyna Michalska, Remedium.



do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, podejmują powyższe działania w oparciu o prawidłową diagnozę problemu w rodzinie.

Średni czas prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny w Zielonej Górze, to 9 miesięcy.

01 lipca 2015 r., nastąpiła zmiana procedury karnej. Od tego czasu część postępowań dotyczących czynów z art. 207 k.k. jest rejestrowana przez Prokuraturę, część jest kończona na etapie postępowania prowadzonego przez Policję.

W latach 2017-2019 Policja wszczęła 752 postępowania w związku z przemocą w rodzinie. W 220 przypadkach nastąpiła odmowa wszczęcia postępowania.

196 postępowań zostało zakończone poprzez sporządzenie aktu oskarżenia. Łącznie zakończone zostały 564 postępowania, w tym 414 poprzez umorzenie.

Wynika z tego, że ze wszczętych spraw, dotyczących przemocy w rodzinie, działania Policji w 26 % przypadków doprowadziły do aktu oskarżenia. Średnio w stosunku do 23% wszystkich zgłoszeń przemocy w rodzinie, następuje odmowa wszczęcia postępowania, ze wszystkich zakańczanych postępowań, 73% zakańczanych jest poprzez umorzenie postępowania.

W związku z koniecznością odseparowania sprawcy od osób pokrzywdzonych, w latach 2017 - 2019 Policja zatrzymała 275 osób, w tym 17 kobiet, 258 mężczyzn. Liczba ta od 2017 r. zmalała o 60% (ze 140 osób w 2017 r., 80 w 2018 r, do 55 w 2019 r.). Do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych doprowadzono 5 kobiet i 116 mężczyzn, do Izby Wytrzeźwień – 3 kobiety i 30 mężczyzn.

Tabela 2. Działania Policji i Prokuratury w Zielonej Górze w zakresie postępowań w związku ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

POLICJA	2017	2018	2019	RAZEM
Wszczęcie postępowania	314	230	208	752
Odmowa wszczęcia postępowania	56	71	93	220
Sporządzenie aktu oskarżenia	68	62	66	196
Przesłanie do prokuratury lub zakończenie postępowania w inny sposób	5	2	0	7
Zakończone postępowania, w tym:	240	218	106	564
przez umorzenie postępowania	162	153	99	414
PROKURATURA	2017	2018	2019	RAZEM
Prowadzone postępowania	358	421	308	1087
Odmowa wszczęcia postępowania	54	84	98	236
Sprawy skierowane do sądu	79	88	74	241
Umorzenie postępowania	169	164	136	469

W latach 2017-2019 Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze prowadziła 1087 postępowań w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie, z łącznie wniesionych



1323 spraw. W 236 przypadkach nastąpiła odmowa wszczęcia postępowania. 241 spraw zostało skierowanych do Sądu. Wynika z tego, że w 43% przypadków, prowadzone postępowania kończyły się ich umorzeniem, natomiast w 22% przypadków sprawy zostały skierowane do Sądu.

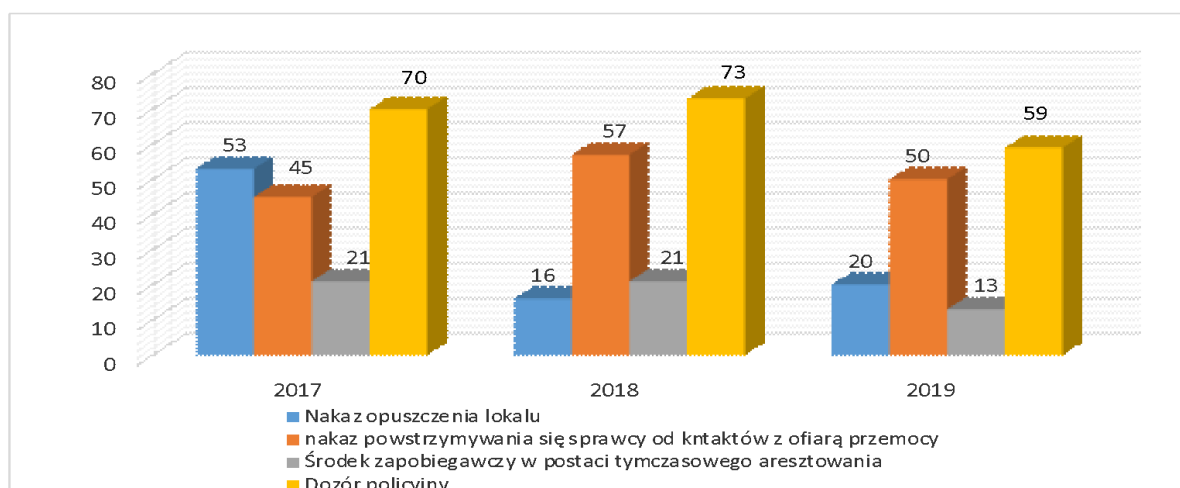
W latach 2017-2019 Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze, w ramach przerwania przemocy i ochrony ofiar przed dalszym krzywdzeniem, zastosowała łącznie 312 środków zapobiegawczych mających na celu izolowanie sprawcy przemocy, w tym:

- nakaz opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonym - 89 przypadków;
- nakaz powstrzymywania się sprawcy od kontaktów z ofiarą przemocy – 152 przypadki;
- tymczasowe aresztowanie - 55 przypadków;
- dozór policyjny- 202 przypadków.

Od 2017 r. o ponad połowę zmniejszeniu uległa liczba zastosowanych środków zapobiegawczych w formie nakazu opuszczenia lokalu. Również zmniejszeniu ulega liczba środków zapobiegawczych w postaci tymczasowego aresztowania.

Prokuratora składała również wnioski pozakarne, w tym 105 wniosków o leczenie odwykowe, 81 wniosków o zbadanie sytuacji małoletniego, 47 wniosków o pozbawienie bądź ograniczenie władzy rodzicielskiej, 1 wniosek o zobowiązanie do opuszczenia mieszkania (w trybie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Wykres 10. Środki zapobiegawcze stosowane przez Prokuraturę Rejonową w Zielonej Górze w latach 2017-2019



W ramach usprawnienia procedury interwencji i innych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujące orzeczenia w sprawach karnych, z tytułu skazania za to przestępstwo, objęły swoim oddziaływaniem 228 osób, w tym 12 kobiet i 218 mężczyzn. Kuratorzy karni zawodowi złożyli:

- 7 wniosków o zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie na posiedzenie Sądu skazanego



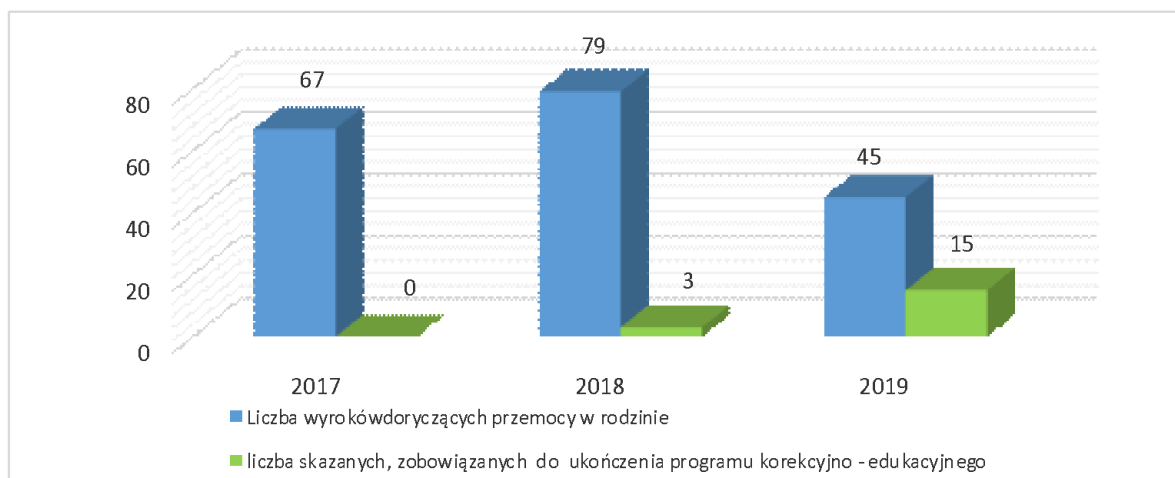
za przestępstwo przemocy w rodzinie, który w okresie próby rażąco naruszył porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny;

- 46 wniosków o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności lub odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia;
- 5 wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych;
- 11 wniosków o nałożenie innych obowiązków probacyjnych.

W sprawach dotyczących przemocy w rodzinie, w Sądzie Karnym w Zielonej Górze w latach 2017-2019 zapadło 191 wyroków. 18 osób zostało zobowiązanych do ukończenia programu korekcyjno – edukacyjnego:

- w 13 przypadkach zobowiązanie dotyczyło wyroków, w których orzeczono karę pozbawiania wolności w zawieszeniu,
- w 4 przypadkach, zobowiązanie dotyczyło osób, wobec których została orzeczona kara ograniczenia wolności,
- w jednym przypadku, w którym warunkowo umorzono postępowanie.

Wykres 11. Liczba wyroków, dotyczących przemocy w rodzinie w Sądzie Rejonowym w Zielonej Górze, w tym liczba zobowiązań do ukończenia zajęć korekcyjno- edukacyjnych. W wyrokach (lata 2017-2019).



W zakresie korzystania przez Sąd i kuratorów z narzędzia, jakim jest zobowiązanie do ukończenia zajęć korekcyjno - edukacyjnych przez osoby otrzymujące wyroki karne za przemoc w rodzinie, podejmowane były działania diagnozujące problem i motywujące podmioty odpowiedzialne do korzystania z tego narzędzia, w ramach zobowiązań sądu i kuratorów. Z ww. danych wynika, że w 2019 r. pięciokrotnie wzrosła liczba zobowiązań Sądu do ukończenia przez sprawców przemocy tego typu zajęć i trzykrotnie liczba zobowiązań nałożonych przez kuratorów.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 11a) zapewnia osobie, dotkniętej przemocą w rodzinie złożenie wniosku do sądu o zobowiązanie



do opuszczenia mieszkania, jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem, polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie.

Z danych Sądu Rejonowego w Zielonej Górze wynika, że w okresie od 2017 do 2019 wpłynęło 18 wniosków z ww. art. W 33 % przypadkach doszło do prawomocnego wyroku o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania, 17% wniosków zostało oddalonych.

W 28% spraw, postępowanie zostało umorzone ze względu na cofnięcie wniosku.

W 11% przypadków wniosek został zwrócony. Cyklicznie, o 50%, zwiększa się liczba prowadzonych spraw dotyczących zobowiązania sprawcy do opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu. W przypadku spraw uwzględnionych, czas od wpływu wniosku do jego uprawomocnienia wynosił 3 miesiące. W jednym przypadku wyniósł miesiąc. Najdłuższy czas rozpatrywania wniosku (ostatecznie uwzględnionego) to 6,5 miesiąca.

Z powyższych danych wynika, że mieszkańcy Miasta Zielonej Góry w niewielkim zakresie korzystają z możliwości zobowiązania sprawcy, przez Sąd, do opuszczenia mieszkania. Praktycznie co trzeci wniosek jest wycofywany przez osobę dotkniętą przemocą. W dwóch przypadkach doszło do zwrotu wniosków do Sądu o zobowiązanie do opuszczenia mieszkania w trybie art. 11a Ustawy o przeciwdziałaniu (...). Dla osób, zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest to impuls do poszerzenia edukacji osób doznających przemocy w rodzinie w zakresie prawa do złożenia wniosku o zobowiązanie sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania, możliwości uzyskania przez odpowiednie podmioty wsparcia finansowego i prawnego w tym zakresie.

Tabela 3. Rozpatrzenie wniosków do sądu o zobowiązanie do opuszczenia mieszkania w trybie art. 11a Ustawy o przeciwdziałaniu (...) przez Sąd Rejonowy w Zielonej Górze w latach 2017-2019.

lata	Sprawy uwzględnione	Oddalenie wniosku	Zwrot wniosku	Umorzenie w związku z cofnięciem wniosku	Przeniesienie do innego repetytorium	Nie zakończone do końca 2020 r.	RAZEM
2017	2	2	0	0	0	0	4
2018	2	1	1	2	0	0	6
2019	2	0	1	3	1	1	8
Razem:	6	3	2	5	1	1	18

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie wpisuje się w Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w mieście Zielona Góra na lata 2017-2020, realizowany zgodnie z art. 6 ust. 3 i 4 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*.

Na terenie Zielonej Góry, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka na zlecenie miasta Zielona Góra, ze środków Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego, prowadzi działania



korekcyjno – edukacyjne na rzecz sprawców przemocy pod nazwą „POZWÓL SOBIE POMÓC”. Nabór do programu prowadzony jest w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Zielona Góra, ul. Piaskowa 9e. Zajęcia odbywają się przez cały rok w systemie kaskadowym. Kolejnym realizatorem takiego działania jest Areszt Śledczy (program według modelu Duluth) Są one przeznaczone dla osób osadzonych.

W latach 2017-2019 do zajęć przystąpiło 132 osoby, program ukończyło 107 osób. Średnia skuteczność oddziaływań, w rozumieniu ukończenia pełnej edycji programu, na przestrzeni ostatnich lat, wynosiła 81%. Jest o 15 % większa, niż to wynika z danych na terenie całego województwa oraz 12 % większa, niż na terenie Polski (lata 2017-2019).

W podziale na płeć na terenie Polski do zajęć przystąpiło 92% mężczyzn i 8% kobiet. Zajęcia ukończyło 69% uczestników (69% mężczyzn i 70% kobiet). W województwie lubuskim do zajęć przystąpiło 95% mężczyzn i 5 % kobiet. Zajęcia ukończyło 66% uczestników (66 % mężczyzn i 62 % kobiet). Na terenie Zielonej Góry do zajęć przystąpiło 83 % mężczyzn i 17 % kobiet. Zajęcia ukończyło 80% uczestników, w tym 68 % mężczyzn i 84 % kobiet.

Od 2017 r. w Zielonej Górze liczba uczestników przystępujących do programu korekcyjno – edukacyjnego spadła o 43% i utrzymuje się na poziomie 35 - 36 osób. Cyklicznie spada liczba kobiet, uczestniczek zajęć korekcyjno- edukacyjnych.

Tabela 4. Liczba osób korzystających na terenie Zielonej Góry z zajęć korekcyjno - edukacyjnych (lata 2017-2019).

Program korekcyjno - edukacyjny w latach 2017- 2019 prowadzony przez Areszt Śledczy i Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka		2017	2018	2019	RAZEM
Liczba osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	ogółem	61	35	36	132
	kobiety	11	7	4	22
	mężczyźni	50	28	32	110
Liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	ogółem	39	32	36	107
	kobiety	6	5	4	15
	mężczyźni	33	27	32	92

Poza powyższą ofertą, absolwenci programu korekcyjno – edukacyjnego, mają możliwość udziału w zajęciach, w ramach programu psychologiczno – terapeutycznego.

W latach 2017-2019 na terenie województwa do tego typu zajęć zgłosiło się 115 uczestników, 40 osób (35%) ukończyło zajęcia. W Zielonej Górze w tym z tego typu wsparcia skorzystało 32 osoby, z czego 23 osoby (72%) ukończyły program.

W Zielonej Górze liczba uczestników programu psychologiczno – terapeutycznego jest niezadawalająca, trudnością jest rekrutacja chętnych spośród absolwentów programu



korekcyjno - edukacyjnego. Wysoka jest za to liczba uczestników, którzy po deklaracji uczestnictwa, biorą w nim udział i go kończą.

Kolejną formą działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry było umożliwienie uczestnictwa w programach w zakresie radzenia sobie ze stresem, złością oraz w sytuacji konfliktu. W 2017 r. ww. działania realizowały 3 instytucje. Łącznie z tego typu wsparcia skorzystało 38 osób. W kolejnych latach na terenie Zielonej Góry nie podmiotu realizującego tego typu program. W 2018 i 2019 przedstawiciel MOPS, w ramach zadań służbowych, przeprowadził łącznie 138 konsultacji indywidualnych z 51 osobami nieradzącymi sobie z emocjami (osobami wskazanymi, jako sprawcy przemocy w rodzinie).



2. DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH MIASTA ZIELONA GÓRA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w mieście Zielona Góra ma charakter interdyscyplinarny i zakłada realizację działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez wszystkie instytucje i organizacje do tego zobligowane.

Dane dotyczące zasobów instytucjonalnych Miasta Zielona Góra w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2017-2019 zostały opracowane w oparciu o kwestionariusze ankiet, które Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze rozesłał do 31 realizatorów projektu.

Zasobem Miasta Zielonej Góry jest przede wszystkim współpraca z organizacjami pozarządowymi. Należą one do podmiotów, które, wraz z instytucjami, podejmują wiele działań profilaktycznych oraz na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Są to między innymi:

- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka
- Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „BABA”
- Towarzystwo Rozwoju Rodziny
- Polski Komitet Pomocy Społecznej
- Lubuski Ruch na rzecz Kobiet i Rodziny „Żar”
- Chrześcijańska Fundacja Rozwoju Osobistego RONDO
- Lubuskie Stowarzyszenie Profilaktyki Społecznej
- Lubuski Oddział Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych
- Stowarzyszenie „CIVIS Sum”
- Ośrodek Integracji Społecznej.

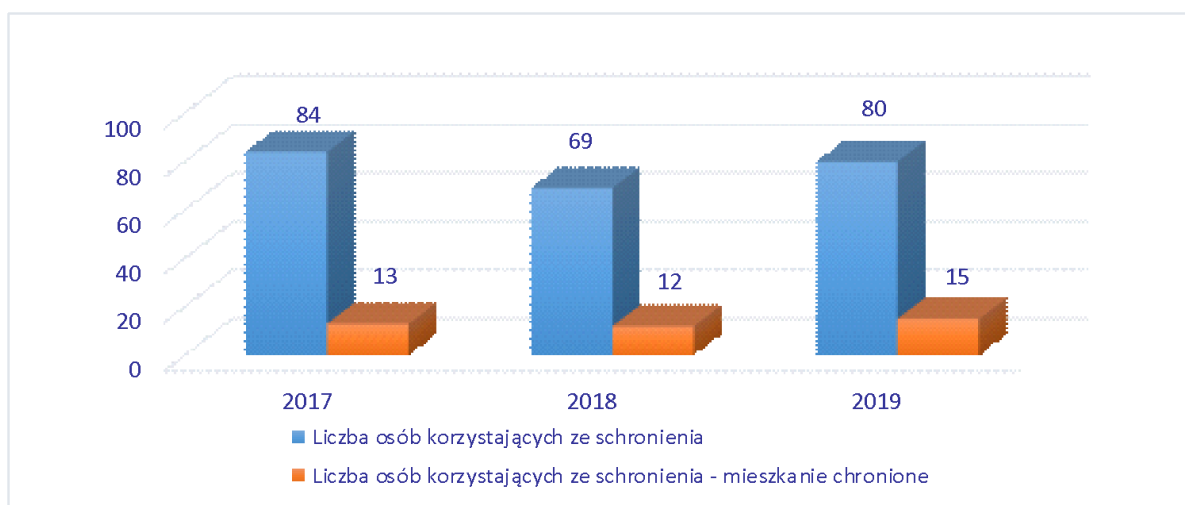
Powiaty i gminy w województwie lubuskim pomagają osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, poprzez zapewnienie dostępu do punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobietami w ciąży i ośrodków i punktów interwencji kryzysowej. W województwie lubuskim jest 7 ośrodków interwencji kryzysowej. Dysponują średnio 63 miejscami. W latach 2017 – 2019 na terenie województwa z tej formy pomocy skorzystało 320 osób.

W Zielonej Górze od 1992 r. prowadzony jest przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze Ośrodek Interwencji Kryzysowej, zapewniający schronienie dla kobiet - ofiar przemocy w rodzinie. Schronisko prowadzone przez Komitet



dysponuje 18 (dodatkowo 3 interwencyjne) miejscami pokojach. W 2019 r. jeden pokój został przeznaczony na pokój pracy matki i dziecka. Od 2017 do 2019 r. z tej formy pomocy skorzystało 233 osoby. Średni czas, na jaki udzielana była pomoc w formie pobytu w domu dla samotnych matek to ok. 7 miesięcy. TKOPD w ramach realizacji własnych zadań dysponuje czterema mieszkaniem chronionymi z 13 miejscami (w sytuacjach tego wymagających liczbę tę można zwiększyć do 15). W latach 2017-2019 wsparcie tego typu uzyskało łącznie 40 osób. Średni czas, na jaki udzielana była pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym około 2 lata.

Wykres 12. Liczba osób korzystających ze schronienia dla ofiar przemocy na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.



W zakresie udzielania schronienia w zasoby Miasta Zielona Góra wpisują się również Noclegownia im. Ojca Stefana Modesta Glorieux w Zielonej Górze, dysponująca 100 miejscami noclegowymi dla kobiet i mężczyzn – osób bezdomnych, Chrześcijańska Fundacja Rozwoju Osobistego RONDO, z 10 miejscami noclegowymi dla mieszkańców Zielonej Góry, kobiet i mężczyzn – osób bezdomnych, Polski Komitet Pomocy Społecznej w Zielonej Górze – 4 pokoje, 11 miejsc noclegowych dla kobiet i mężczyzn, Schronisko Aktywizujące dla Mężczyzn Caritas - 25 miejsc. Lubuska Komenda Ochotniczych Hufców Pracy posiada 60 miejsc dla uczniów, ma możliwość umieszczenia w internacie ucznia swojej instytucji, doświadczającego przemocy w rodzinie.

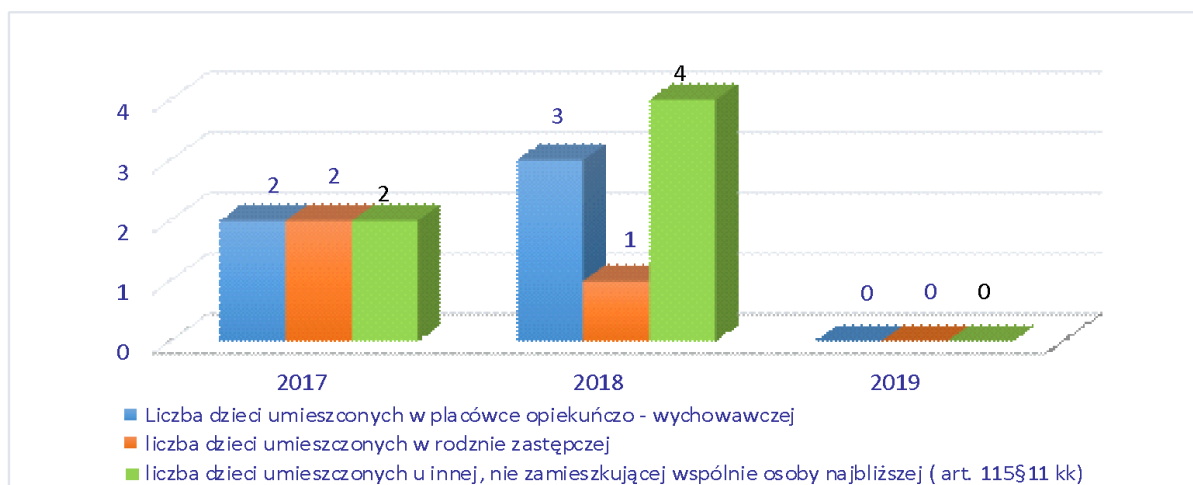
Dzieci doznające przemocy w rodzinie uzyskują schronienie w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych, rodzinnym domu dziecka i placówce opiekuńczo – wychowawczej. W tych formach pieczy umieszcza się dzieci zarówno na podstawie postanowień sądowych jak i w związku z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.). Na koniec 2019 roku na terenie miasta Zielona Góra funkcjonowało łącznie 141 rodzin zastępczych, w tym 9 zawodowych, 45 niezawodowe i 87 spokrewnionych. Od grudnia 2019 r. funkcjonuje również rodzinny dom dziecka, obejmujący pracę 3 dzieci.



W Zielonej Górze znajduje się 5 placówek opiekuńczo wychowawczych, w tym 4 socjalizacyjne i 1 interwencyjna. Dysponują łącznie 60 miejscami.

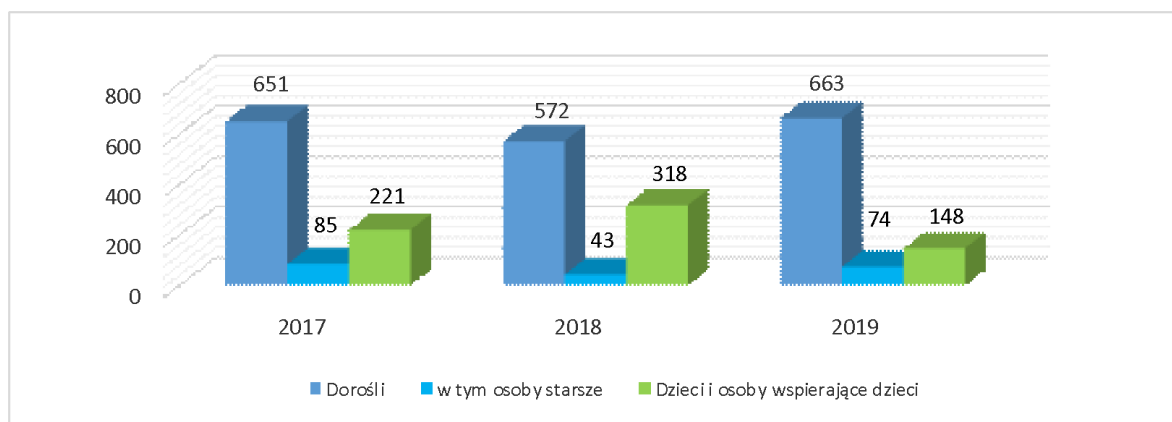
W latach 2017 - 2019, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, w województwie lubuskim, pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe odebrali z rodzin 169 dzieci i umieścili je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo - wychowawczej lub w pieczy. Na terenie Zielonej Góry tego typu interwencje dotyczyły 14 dzieci. W 2019 r. nie było żadnych umieszczeń dzieci, wynikających z art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wykres 13. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.



7 podmiotów w Mieście Zielona Góra podejmuje cyklicznie zadanie edukacji osób doświadczających przemocy w rodzinie. W latach 2017-2019 edukacją objęte zostały 2573 osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Średnio rocznie korzystało z tego rodzaju wsparcia 858 osób.

Wykres 14. Edukacja osób doznających przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.

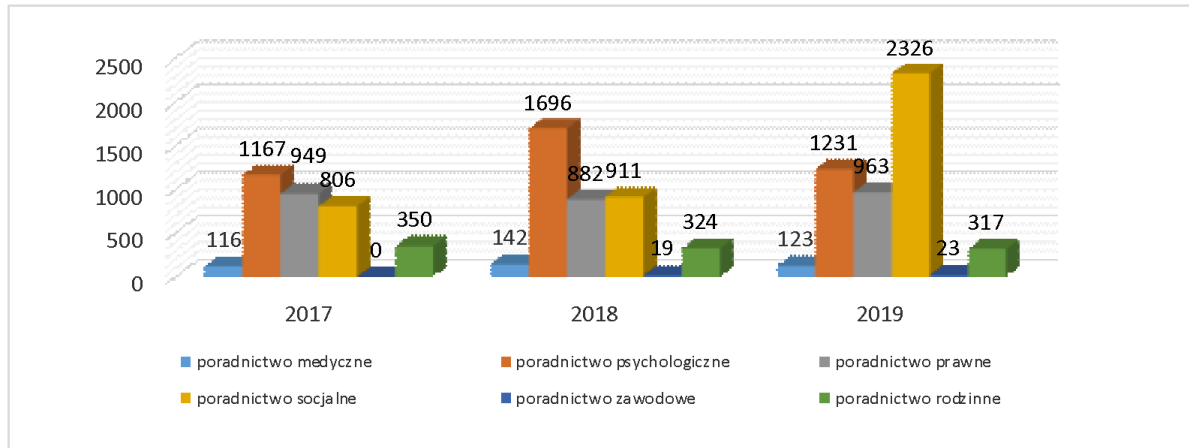


Miasto zapewniało osobom doznającym przemocy w rodzinie dostęp do poradnictwa medycznego, psychologicznego, socjalnego, rodzinnego, prawnego lub zawodowego. Działanie to było realizowane zarówno przez organizacje pozarządowe,



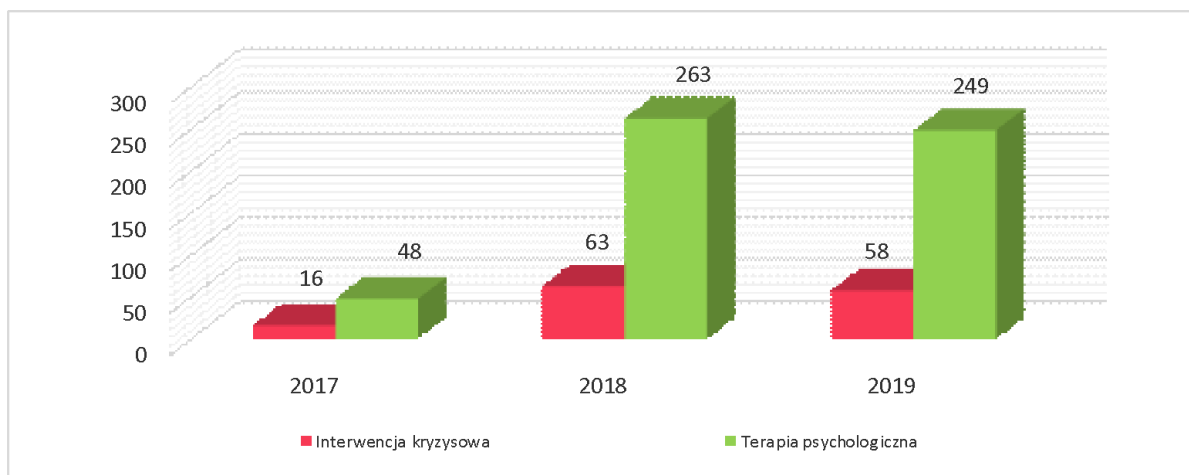
jak i instytucje. W latach 2017 i 2019 tego typu wsparcia udzielało dziewięć podmiotów, w 2018 r. było to 12 podmiotów. Łącznie udzielono 12345 porad, 10888 osobom dorosłym (w tym 477 osobom starszym) oraz 1457 dzieciom.

Wykres 15. Liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.



Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna jest na terenie Zielonej Góry bardzo ważnym ogniwem pomocowym dla małoletnich ofiar przemocy w rodzinie. W ramach swojej działalności prowadzi Punkt Interwencji Kryzysowej i Terapii. Łącznie, w latach 2017-2019 ze wsparcia psychologicznego w ramach interwencji kryzysowej skorzystało 137 dzieci, z terapii psychologicznej 560 dzieci. Średni czas oczekiwania na przyjęcie w ramach interwencji kryzysowej wynosi od 1 do 7 dni, na terapię psychologiczną od 1 tygodnia do 1 miesiąca.

Wykres 16. Liczba dzieci, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy, które skorzystały z interwencji kryzysowej, terapii psychologicznej w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy PPP w rodzinie w latach 2017-2019



Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet „Żar” zapewniał Zielonogórzanom, doznającym przemocy w rodzinie, wsparcia w ramach Funduszu Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej. Uzyskiwali oni pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną w formie bonów żywnościowych, na odzież i środki czystości,



dofinansowywania czasowego schronienia i opłat za czynsz lub dostosowania mieszkania do potrzeb osoby pokrzywdzonej.

W ramach opracowywania i realizacji programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy w rodzinie, w latach 2017-2019

4 realizatorów przeprowadziło 16 programów dla osób współuzależnionych, z których skorzystało łącznie 213 osób, w tym 204 kobiety i 9 mężczyzn. Zarówno liczba realizatorów jak i uczestników corocznie drastycznie spada. TKOPD prowadzi grupę wsparcia dla osób doznających przemocy, dotyczy ona beneficjentów Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Tabela 5. Instytucje realizujące działania z zakresu opracowywania i realizacji programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy w rodzinie w Mieście Zielona Góra w latach 2017-2019.

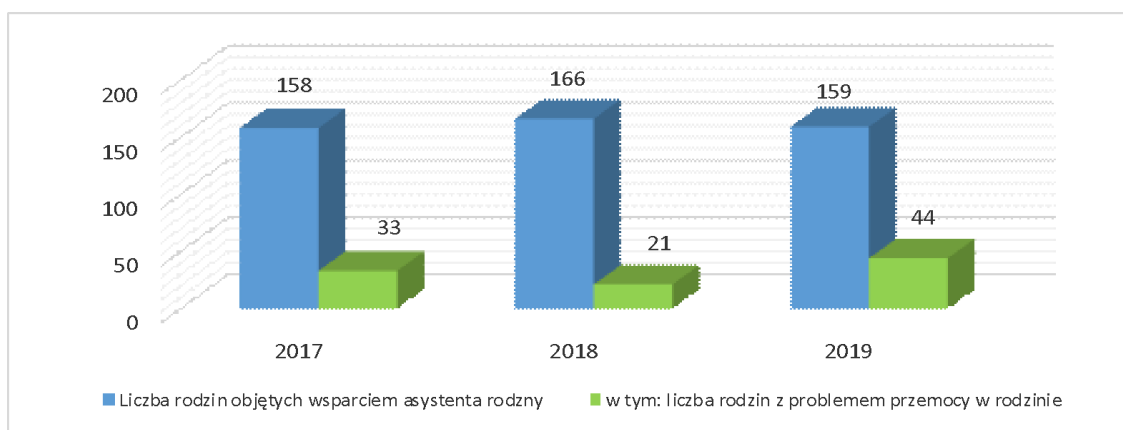
Lata	Liczba realizatorów	Liczba programów	LICZBA OSÓB, KTÓRE UKOŃCZYŁY PROGRAM			LICZBA GRUP WSPARCIA
			KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	RAZEM	
2017	4	10	115	7	122	1
2018	2	3	52	2	54	1
2019	1	3	37	0	37	1
Razem:		16	204	9	213	1

Na terenie Zielonej Góry nie ma grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. W 2019 r. Biuro Profilaktyki przeprowadziło nabór na osobę prowadzącą taką grupę. Nie wyłoniono prowadzącego z uwagi na brak możliwości spełnienia roszczeń finansowych osób chętnych do prowadzenia tego typu wsparcia. Ww. sytuacja powoduje, że nie strukturalizują się samopomocowe grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, będące kontynuacją pracy grupowej z terapeutą.

W latach 2017- 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obejmował wsparciem rodziny dotknięte przemocą w rodzinie, w postaci przyznania asystenta rodziny.

W 2017 przyznano asystenta rodziny 21% wszystkich rodzin, objętych tego typu działaniami. W 2018 r. liczba ta zmniejszyła się do 13%. Podwoiła się w 2019 r, i wynosiła 28% wszystkich rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Wykres 17. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.





W Zielonej Górze Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzi całodobowy telefon zaufania dla osób doznających przemocy, czynny 24/7 o numerze: + 48 68 328 08 63.

W latach 2017- 2019 liczba rozmów wynosiła 2905, w tym 1759 z kobietami, 956 z mężczyznami, 190 z dziećmi. W 32 przypadkach kończyły się one interwencją służb.

Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „Baba” od lat jest punktem informacyjnym o osobach, miejscach i instytucjach działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Posiada punkt stacjonarny, infolinię i stronę internetową. Średnio z punktu korzysta rocznie 1500 osób, z infolinii 1650, portalu społecznościowego 1875 osób, na stronie internetowej zarejestrowanych jest 40.000 wejść. Stowarzyszenie utworzyło, również, przy dofinansowaniu Miasta Zielona Góra, ulotkę: „Jesteś pokrzywdzony? Jesteś pokrzywdzona? Poznaj swoje prawa!”. W Biurze Profilaktyki od czerwca 2018 roku funkcjonuje punkt informacyjny, w którym mieszkańcy Zielonej Góry, do późnych godzin popołudniowych, mogą uzyskać informacje o ofercie pomocowej, między innymi w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, na stronie internetowej www.mops.zgora.pl, ma umieszczony załącznik do Programu z zasobami Miasta Zielona Góra, corocznie aktualizowany. W zakładce „Zespół Interdyscyplinarny” można było uzyskać informacje dotyczące form przemocy i sposobu prowadzenia interwencji kryzysowej, jaką jest wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie. Zakładka zawiera również materiały do pobrania dla instytucji i mieszkańców, dotyczące przemocy, jej form, zapobiegania i reagowania na przemoc, a także druki Niebieskiej Karty - A, algorytmy dla oświaty i ochrony zdrowia.

W listopadzie 2019 r. Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zaprojektowało i sfinansowało wydanie dwóch informatorów (3 tys. sztuk) dla Zespołu Interdyscyplinarnego pt. „Informator dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie” oraz „Informator dotyczący osób w kryzysie życiowym”, które były przekazywane w trakcie pracy służb z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, stosującymi przemoc jak i świadkami przemocy w rodzinie.

W ramach zwiększenia świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy, na terenie miasta Zielona Góra, corocznie organizowane są kampanie edukacyjne, promujące postawy społeczne oraz działania wolne od przemocy.

W latach 2017-2019 w to działanie zaangażowane było 6 podmiotów. Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii” LOPIT” zorganizował kampanię „Profilaktyka 2017”, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka przeprowadził kampanię dla dzieci pn. „Bezpieczni on-line”. Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „BABA” we współpracy z Policją cyklicznie przeprowadzają program pn.: „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłanstwem”, „16 Dni Przeciwko Przemocy ze względu na płeć”. Ponadto Stowarzyszenie zorganizowało



kampanie: „Dzieciństwo, młodość, bezpieczeństwo i wzajemna troska II”, „Mamy prawo, mamy prawa IV”, „Wolność, niepodległość, prawa obywatelskie”. Propagowało kampanię „One Billion Rising”. Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet „Żar” przeprowadził kampanię informacyjno - edukacyjną „Zapobieganie przestępstwom wobec dzieci i minimalizowanie ich skutków”. Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, w okresie obowiązywania Programu, przeprowadziło 3 edycje kampanii „Postaw na Rodzinę”, 4 edycje kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” i 2 edycje kampanii „Rodzina na Tak”. W działania profilaktyczne, noszące znamiona kampanii, wpisał się również festiwal profilaktyczny „Możesz wszystko” oraz, od roku 2018, „Zielonogórski Pięciobój Profilaktyczny”.

W 2018 roku Biuro Profilaktyki zakupiło do 8 zielonogórskich urzędów i instytucji miejskich (trzy na terenie MOPS) tzw. „stojaki profilaktyczne” z materiałami informacyjnymi na temat uzależnień, przemocy oraz miejsc, gdzie zainteresowani mogą otrzymać profesjonalną pomoc.

Społeczność lokalna ma możliwość zwiększania wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie korzystając z lokalnych mediów, portali i stron internetowych. W latach 2017-2019, 8 podmiotów opublikowało łącznie 21 artykułów, brało udział w 39 programach radiowych, 5 telewizyjnych dotyczących różnych aspektów przemocy i jej przeciwdziałania realizowana w zakresie współpracy z lokalnymi mediami.

Pomioty działające na terenie miasta Zielona Góra prowadzą edukację dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem. Zarówno liczba zajęć jak i uczestników w ciągu 3 lat wzrosła ponad 3 krotnie.

Tabela 6. Instytucje realizujące działania z zakresu edukacji dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.

Lata	Liczba realizatorów	Liczba zajęć	Liczba uczestników
2017	7	32	1689
2018	8	76	4289
2019	11	107	5472
RAZEM:		215	11450

Kolejnym działaniem na rzecz rodzin zagrożonych przemocą w rocznie jest edukacja służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców realizowana w formie spotkań.

W okresie od 2017 r. do 2019 r. liczba uczestników, którzy skorzystali z zajęć, niezależnie od liczby realizatorów i zajęć, zwiększyła się 1,6 razy.



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

Tabela 7. Edukacja służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, szczególnie w rodzinach zagrożonych przemocą w Mieście Zielona Góra latach 2017-2019.

Lata	Liczba realizatorów	Liczba zajęć	Liczba uczestników	
			Przystąpili do zajęć	Ukończyli zajęcia
2017	8	538	1005	909
2018	9	600	1403	1339
2019	7	492	1530	1436
RAZEM:		1630	3938	3684

W Zielonej Górze działa Centrum Integracji Społecznej. W latach 2017-2019, w trakcie zajęć reintegracyjnych, przeszkoliło 420 osoby (zajęcia indywidualne i grupowe z terapeutą, psychologiem, pracownikiem socjalnym).

Ponadto Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadzi cyklicznie „Centrum Porad Dziecka i Rodziny”, które w ofercie ma konsultacje psychologiczne, prawnicze, pedagogiczne i logopedyczne. W latach 2018 - 2019 skorzystało z nich 497 osób.

Zielona Góra posiada duże zasoby w postaci licznych podmiotów realizujących działania w zakresie wspierania różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmacnianiu więzi rodzinnych. W latach 2017-2019 na terenie miasta realizowane były zajęcia kulturalne, festyny rodzinne, imprezy rekreacyjno - sportowe. Działania takie wykonywały: Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, Ośrodek Szkolenia i Wychowania w Zielonej Górze, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Lubuski Ośrodek Profilaktyki Terapii Osób Uzależnionych i Współuzależnionych LOPiT/Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, Komenda Miejska Policji, Caritas Diecezji Zielonogórsko–Gorzowskiej, Ośrodek Integracji Społecznej, Biblioteka „Norwid”, Stowarzyszenie „Nasza Łężyca”, Zielonogórski Ośrodek Kultury, Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna, Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza.

Alternatywną formą spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież Miasta Zielona Góra jest przynależność do Związku Harcerstwa Polskiego, wspierającego wychowanie dzieci i młodzieży zgodnie z harcerskimi wartościami, takimi jak: patriotyzm, braterstwo, przyjaźń, służba, wiara, praca, sprawiedliwość, wolność i pokój. W 2018 r. do tego ruchu należało 361 osób, w 2019 r. - 370 osób.

Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmacnianiu więzi rodzinnych umożliwiając dzieciom również placówki wsparcia dziennego w formie świetlic opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych. Na terenie Zielonej Góry jest 13 placówek wsparcia dziennego, w tym 4 opiekuńczo -



wychowawcze i 9 socjoterapeutycznych. 2 placówki specjalistyczne, prowadzone w latach 2017-2018 przestały funkcjonować. Wynika to ze zmniejszania się liczby uczestników, korzystających z tego typu wsparcia. Liczba miejsc w świetlicach jest nadal większa, niż liczba dzieci. Średnio 23% miejsc jest wolnych. Na terenie Zielonej Góry działa 11 placówek wsparcia dziennego dla seniorów, o jedną więcej niż w latach 2017-2018.

Tabela 8. Placówki wsparcia dziennego jako element wspierania różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmacnianiu więzi rodzinnych na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019

Lata	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci					Liczba placówek wsparcia dziennego dla seniorów
	Razem	W tym:		Liczba miejsc	Liczba uczestników	
		Opiekuńczo - wychowawcza	Specjalistyczna			
2017	15	4	11	218	172	10
2018	15	4	11	218	164	10
2019	13	4	9	192	147	11

Jakość i skuteczność działań instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry zależy w dużej mierze od liczby, organizacji pracy, warunków do rozwoju, specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Miasto Zielona Góra prócz zasobów instytucjonalnych, wsparcia organizacji pozarządowych posiada profesjonalną kadrę, realizującą cele w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze jest wyznaczony dział, w którym, w zakresie pracy pracowników socjalnych pozostają wyłącznie środowiska, w których został wypełniony formularz „Niebieska Karta - A”. Ich zadaniem jest realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (prowadzenie postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc) zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty” oraz współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych. Prowadzą również szkolenia wewnętrzne dla pracowników MOPS i zewnętrzne dla przedstawicieli innych instytucji z zakresu wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Zielona Góra, konsultacje indywidualne dla osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Są koordynatorami grup roboczych. Stanowią wyspecjalizowaną w zakresie pracy z osobami doznającymi i stosującymi przemoc, grupę specjalistów, co podnosi jakość pracy członków grup roboczych.



Podmioty, realizujące zadania wynikające z przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dążyły do zwiększenia dostępności pomocy i skuteczności ochrony osób doświadczających przemocy poprzez dążenie do zatrudnienia większej liczby pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologów i terapeutów. W latach 2017-2019 zatrudniono 9 nowych terapeutów, 10 pracowników socjalnych, jednego asystenta rodziny, trzech psychologów.

Na terenie Miasta Zielona Góra, osoby zawodowo zajmujące się problematyką z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie miały dostęp do bezpłatnych szkoleń, konferencji i warsztatów. W latach 2017-2019 odbyły 4 konferencje. Towarzystwo Rozwoju Rodziny przeprowadziło „X Warsztaty edukacyjne Pomocna Dłoń - pod hasłem Razem Przeciw Przemocy”, Biuro Profilaktyki zorganizowało konferencje: „Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym. Charakterystyka i formy pomocy”, „Zrozumieć dziecko z FASD...”, „Alkohol a przemoc w rodzinie”. Ponadto odbyły się 44 szkolenia, 36 warsztatów. W szkoleniach wzięło udział 686 osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem. Z warsztatów skorzystało 747 osób, natomiast w konferencjach wzięło udział 549 osób.

W celu zwiększenia kompetencji w zakresie wszczynania procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli ochrony zdrowia, Biuro Profilaktyki przygotowało, sfinansowało i przekazało Zespołowi Interdyscyplinarnemu, teczek pn. „Postępowanie pracowników ochrony zdrowia w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie”. Teczki mają zostać przekazane do poradni, szpitali, placówek leczenia odwykowego i zdrowia psychicznego wraz z indywidualnym mini - szkoleniem dla przedstawicieli tych ośrodków.

W latach 2017-2019 na terenie Zielonej Góry przeprowadzane były szkolenia superwizyjne dla osób profesjonalnie zajmujących się przemocą. Tego rodzaju działaniem zajmowały się Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Zielonej Górze oraz Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna. Łącznie przeprowadzono 144 szkoleń superwizyjnych. Liczba szkoleń uległa zmniejszeniu ponad dwukrotnie. Również następuje prawie trzykrotny spadek superwizji zewnętrznych.

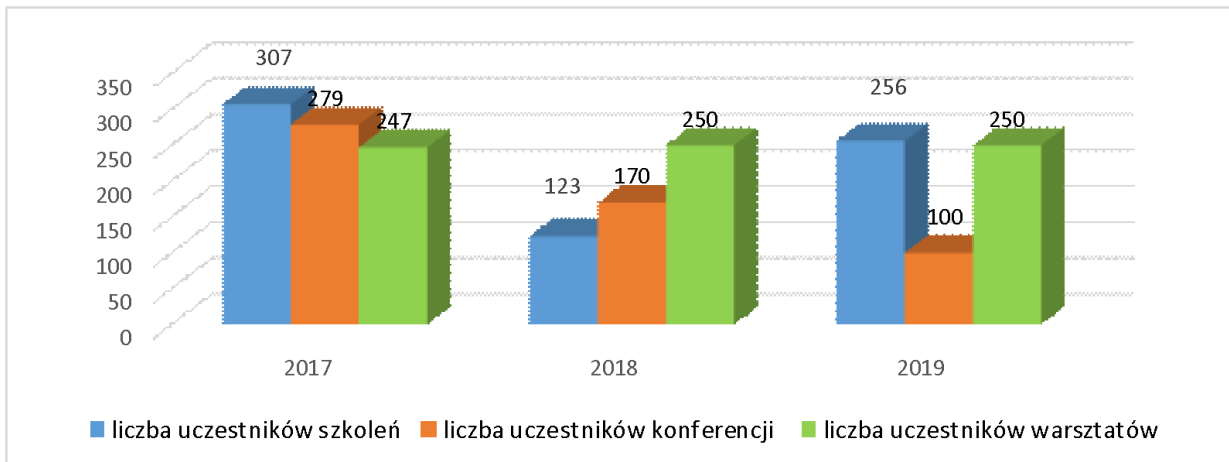
Tabela 9. Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.

LATA	Liczba podmiotów realizujących zadanie	Liczba szkoleń	Liczba konferencji	Liczba wykładów
2017	5	15	2	8
2018	4	10	1	7
2019	4	19	1	21
RAZEM:		44	4	36



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

Wykres 18. Liczba uczestników szkoleń, konferencji i warsztatów dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019



W latach 2017-2019, 128 osób zawodowo zajmujących się problematyką z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie skorzystało łącznie z 148 superwizji zewnętrznych.

Tabela 10. Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez umożliwienie udziału w superwizjach zewnętrznych oraz grupach ewaluacyjnych w mieście Zielona Góra, w latach 2017-2019.

Lata	Liczba podmiotów realizujących zadanie	Przeprowadzone szkolenie superwizyjne	Liczba podmiotów korzystających z superwizji zewnętrznych	Superwizja zewnętrzna	Liczba uczestników
2017	2	61	6	77	50
2018	2	58	5	44	33
2019	2	25	5	27	46
RAZEM:	x	144	x	148	129

Na terenie województwa lubuskiego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej z siedzibą w Zielonej Górze realizuje projekt pn. „Lubuska Niebieska Tarcza wobec Przemocy”, który powstał w 2013 r. pod patronatem Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbiety Anny Polak, dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Projekt prowadzony jest w formie portalu www.tarcza.lubuskie.pl, który pozwala na upowszechnienie kompleksowej, usystematyzowanej, syntetycznej i na bieżąco aktualizowanej wiedzy na temat funkcjonujących na terenie województwa lubuskiego form i zakresu instytucjonalnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W okresie od listopada 2013 r. do grudnia 2019 r. portal odwiedziło ogółem 52.196 użytkowników, w tym w 2019 roku 8.061 osób. Liczba odsłon od początku istnienia portalu wyniosła 141.084, w tym w 2019 roku 16.291 odsłon, nie tylko z terytorium Polski



(7.641 sesji, czyli 94,19 %) , ale również z Niemiec, Korei Południowej, Wielkiej Brytanii, Chin, USA, Holandii Japonii czy Ukrainy.

ROPS zapewnił osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry dostęp do specjalistycznych spotkań instruktażowych. Szkolenia umożliwiły kadrze samodzielną obsługę strony internetowej oraz możliwość udzielania pomocy ofiarom przemocy, które zgłaszając się za pośrednictwem portalu zawsze otrzymują fachową pomoc i doradztwo.



3. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), threats (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu). Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- ☐ Mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.
- ☐ Słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- ☐ Szanse (zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- ☐ Zagrożenia (zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

Analizując dane zastane oraz dane pochodzące z materiału badawczego została opracowana poniższa analiza SWOT.

Analiza powstała w wyniku konsultacji z członkami zespołu ds. opracowania programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy (Zarządzenie nr 850/2020 Prezydenta Miasta Zielona Góra, z dnia 22 września 2020 r. oraz zarządzenie zmieniające zarządzenie w sprawie powołania zespołu ds. opracowania programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, nr 227.2021 Prezydenta Miasta Zielona Góra, z dnia 15 marca 2021 r.).



Tabela 11. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Rozwinięta infrastruktura podmiotów, w tym silnie rozwinięte organizacje pozarządowe, obejmujące swoimi kompetencjami wiele aspektów zjawiska przemocy domowej: • działalność świetlic opiekuńczo-wychowawczych, socjoterapeutycznych, klubów seniora; • bogata oferta organizacji w zakresie form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmacnianiu więzi rodzinnych - zajęcia kulturalne, festyny rodzinne, imprezy rekreacyjno – sportowe, warsztaty, wyjazdy, • oferta programów profilaktycznych, a także promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w środowiskach (było rodzinach) zagrożonych przemocą; • warsztaty umiejętności rodzicielskich oraz indywidualne i grupowe spotkania z rodzicami; • bogata oferta poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, socjalnego, rodzinnego i prawnego; • oferta terapeutyczna dla osób uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych; • oferta zajęć korekcyjno - edukacyjnych oraz warsztatów radzenia sobie z negatywnymi emocjami dla sprawców przemocy; • działania interwencyjne i terapeutyczne Punktu Interwencji Kryzysowej i Terapii dla dzieci na terenie PPP. • działalność na terenie Zielonej Góry Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci	1. Niewystarczająca współpraca instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej oraz placówek leczenia z zakresu POZ i PZP. 2. Niewystarczająca współpraca grup diagnostyczno - pomocowych z MKRPA. 3. Brak części danych statystycznych z podziałem na płeć. 4. Niska liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” ze strony ochrony zdrowia. 5. Zbyt mała liczba miejsc schronienia dla mężczyzn z dziećmi, doznających przemocy. 6. Niewystarczające dofinansowanie organizacji pozarządowych, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, środki finansowe na rok (często od trzeciego miesiąca kolejnego roku kalendarzowego, brak ciągłości działań pomocowych). 7. Niedostateczna liczba godzin w ramach pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w tym dzieci. 8. Brak przepisów, wpierających uzyskanie mieszkania z zasobów Miasta Zielona Góra przez, osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej przemocą domową. 9. Niedostateczna liczba mieszkań chronionych dla ofiar przemocy domowej. 10. Mało efektywna procedura motywowania ich przez podmioty systemu przeciwdziałania przemocy domowej do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w domową (brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych,



i młodzieży, Poradni Psychologicznej, Zespołu Psychiatrycznego leczenia Domowego. • oferta świadcząca wsparcie w formie całodobowej pomocy telefonicznej i hostelowej o charakterze interwencji kryzysowej, mieszkania chronione dla osób doznających przemocy domowej; (było dla ofiar przemocy w rodzinie) • oferta świadcząca wsparcie w formie schronienia dla dorosłych; • instytucje pieczy zastępczej na terenie Miasta. 2. Współpraca podmiotów dysponujących dużą liczbą pracowników pierwszego kontaktu, stanowiących źródło informacji o faktach przemocy domowej (m.in. pracownicy socjalni, dzielnicowi, kuratorzy sądowi, lekarze pierwszego kontaktu, pedagodzy szkolni, asystenci rodziny, asystenci osób niepełnosprawnych, opiekunowie osób starszych, koordynatorzy pieczy zastępczej, opiekunowie i wychowawcy w placówkach wsparcia dziennego, terapeuci i psycholodzy). 3. Współpraca i wypracowanie skutecznych rozwiązań w ramach pracy w procedurach „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny. 4. Koordynacja grup diagnostyczno - pomocowych przez wyspecjalizowany zespół pracowników socjalnych, podejmujących czynności jedynie ze środowiskami z problemem przemocy domowej.(było: z rodzinami z problemem przemocy w rodzinie). 5. Zaangażowanie wszystkich podmiotów uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, duży wzrost reagowania	niedostateczna liczba zapisów w wyrokach sądowych) 11. Mała liczba podmiotów prowadzących terapię dla osób doznających przemocy domowej, w szczególności grupowych. 12. Brak punktu wsparcia rodziny zapewniającego kompleksowe wsparcie rodziny, od konsultacji dziecka i osoby jego wspierającej, z zakresu interwencji kryzysowej, poprzez konsultację psychologiczną, psychiatryczną, terapię psychologiczną dziecka, indywidualne spotkania terapeutyczne z osobą dorosłą zagrożoną lub doznającą przemocy, w tym nie radzącą sobie z zachowaniami agresywnymi swojego dziecka, do spotkań terapeutycznych dla rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą domową. 13. Brak grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową. 14. Brak grupy wsparcia samopomocowej dla osób doznających przemocy domowej. 15. Brak doświadczeń współpracy ZI, MOPS z kuratorami procesowymi dla małoletniego, pokrzywdzonego przestępstwem. 16. Brak badań dotyczących przemocy domowej poza danymi Zespołu Interdyscyplinarnego Policji i Prokuratury. 17. Brak środków finansowych na realizację zadań zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych. 18. Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy. 19. Braki kadrowe (Policja, MOPS), wypalenie zawodowe u części kadry instytucji i podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, wywołane m.in. nadmiarem obowiązków zawodowych, przeżywaniem silnych emocji
--	---



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

przez przedstawicieli pomocy społecznej, oświaty. 6. Mała rotacja kadr w służbach interwencyjnych, wymagających systematycznych szkoleń i superwizji. 7. Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin zagrożonych doświadczeniem przemocy domowej oraz już dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej. 8. Doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym szkolenia, konferencje warsztaty, superwizja. 9. Szeroka oferta profilaktyczna – edukacyjna i informacyjna dla mieszkańców Zielonej Góry w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej – kampanie społeczne, informatory, strony internetowe, wywiady w środkach masowego przekazu, portale społecznościowe. 10. Włączanie się w kampanie społeczne dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej przedstawicieli władz samorządowych, miejskich instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na terenie miasta. 11. Dobry dostęp do oferty placówek leczenia odwykowego. 12. Prężna działalność Biura Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. 13. Współpraca z radiem, TV, prasą. 14. Działalność Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Zielonej Górze (przy Lubuskim Ruchu na Rzecz Kobiet i Rodziny "Żar"). 15. Przyjazny pokój przesłuchań dzieci na terenie Zielonej Góry;	w kontakcie z problemem przemocy, długimi terminami rozpatrywanych spraw w sądach i prokuraturze – brak poczucia wsparcia tych instytucji w ramach przeciwdziałania przemocy domowej. 20. Niedopracowany system pomocy osobom obcojęzycznym.
--	--



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

16. Dobrze rozwinięta komunikacja miejska w Mieście Zielona Góra, dająca możliwość dotarcia do wszelkich form wsparcia.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rosnąca świadomość społeczna w zakresie problematyki przemocy domowej. 2. Dostęp do programów szkoleniowych o charakterze interdyscyplinarnym dla różnych grup zawodowych. 3. Funkcjonowanie przepisów tzw. „ustawy izolacyjnej” umożliwiających wydanie sprawcy przemocy domowej nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. 4. Możliwość tworzenia lokalnych koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. 5. Gotowość rozwijania współpracy służb i instytucji w obszarze pomocowym. 6. Gotowość pracowników podejmujących prace w obszarze przemocy na podnoszenie umiejętności i kwalifikacji w tym zakresie. 7. Funkcjonowanie ogólnopolskiego telefonu zaufania oraz ogólnopolskiego pogotowia Niebieska Linia, dającego możliwość konsultacji również specjalistom. 8. Dobre praktyki przedstawiane w sprawozdaniach LUW do wykorzystania. 9. Zaangażowanie szkół w pomoc dziecku wynikające z § 2. 1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.	1. Niska liczba osób korzystających z możliwości zobowiązania sprawcy do opuszczenia lokalu (art. 11a ustawy). 2. Niska świadomość prawna społeczeństwa, w tym młodzieży. 3. Niska skuteczność zgłoszeń o przemoc - średnio co piąte zgłoszenie przemocy kończy się na Policji sporządzeniem aktu oskarżenia, w Prokuraturze skierowaniem do Sądu. 4. Przewlekłość spraw sądowych dotyczących przemocy w rodzinie, utrudniająca skuteczną pomoc dla osób poszkodowanych przemocą w rodzinie oraz pracę z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. 5. Ryzyko wtórnej wiktymizacji osób doznających przemocy w obszarze działań interwencyjnych. 6. Małe zainteresowanie osób stosujących przemoc w rodzinie programami korekcyjnymi. 7. Wykorzystywanie przez prawników i uczestników procedury Niebieskie Karty w sprawach rodzinnych, w tym rozwodowych. 8. Funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy domowej. 9. Brak ogólnopolskich kampanii medialnych, mających na celu zmianę świadomości społecznej w zakresie problemu przemocy domowej.



10. Ogłaszany przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej otwarty konkurs ofert w ramach Programu Ochronowego "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie"	10. Brak możliwości zapewnienia właściwej ochrony ofiarom przemocy (nadal izolacja ofiary zamiast sprawcy). 11. Niskie stawki godzinowe dla specjalistów rekomendowane przez PARPA. 12. Pogłębiający się problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych, będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy domowej. 13. Problem przyzwolenia społecznego związanego z mniejszościami seksualnymi, narodowymi, innego światopoglądu. 14. Zwiększanie się liczby osób o innej narodowości bez uprawnień do pomocy ze strony polskich służb. 15. Ryzyko zmiany przepisów uprawniających do świadczeń rodzicielskich, co znacznie zuboży rodziny z dziećmi. 16. Duża anonimowość rodzin w centrum Miasta Zielona Góra, bierność świadków przemocy domowej. 17. Funkcjonowanie w społeczności z Nowej Dzielnicy stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej, zjawisko przemocy pokoleniowej.
--	--

4. REKOMENDACJE

Na podstawie analizy diagnozy i analizy SWOT a także wniosków z monitoringu Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w mieście Zielona Góra na lata 2017-2020 zostały sformułowane następujące rekomendacje:

- Przeprowadzenie diagnozy zjawiska przemocy domowej w Mieście Zielona Góra.
- Współpraca i coroczna aktualizacja informacji dotyczących miejsc wspierających osoby doznające przemocy domowej.
- Kontynuowanie szeroko rozumianej profilaktyki w formie kampanii i zajęć edukacyjnych dla różnych grup społecznych, w celu zwiększenia wiedzy na temat mitów, przekonań i stereotypów na temat przemocy domowej, prawidłowego reagowania na przemoc, równości praw człowieka.



- Zwiększenie liczby warsztatów dla rodziców z aspektami zapobiegania przemocy domowej.
- Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową w obszarze kierowanym do osób dotkniętych tą przemocą.
- Zwiększenie dostępności miejsc schronienia dla mężczyzn z dziećmi, doznających przemocy.
- Powołanie i prowadzenie Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży jako schronienia dla kobiet/ojców/opiekunów prawnych wraz z dziećmi, doznających przemocy.
- Zwiększenie liczby godzin w ramach pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w tym dzieci.
- Podjęcie działań w kierunku powstania na terenie Zielonej Góry punktu wsparcia rodziny zapewniającego kompleksowe wsparcie rodziny od konsultacji dziecka i osoby jego wspierającej, z zakresu interwencji kryzysowej, poprzez konsultację psychologiczną, psychiatryczną, terapię psychologiczną dziecka, indywidualne spotkania terapeutyczne z osobą dorosłą zagrożoną lub doznającą przemocy, w tym nie radzącą sobie z zachowaniami agresywnymi swojego dziecka, do spotkań terapeutycznych dla rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą domową.
- Wprowadzenie przepisów, wspierających uzyskanie mieszkania z zasobów Miasta Zielona Góra przez, osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej przemocą domową.
- Zwiększenie liczby mieszkań chronionych dla ofiar przemocy domowej na terenie Zielonej Góry.
- Zwiększenie liczby podmiotów prowadzących terapię dla osób doznających przemocy domowej, w szczególności grupowych, grup wsparcia, grup wsparcia samopomocowych, poprzez, między innymi, przystępowanie Miasta Zielona Góra do Programu Ośłonowego "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie".
- Podejmowanie współpracy z kuratorami procesowymi dla małoletnich, pokrzywdzonych przestępstwem.
- Interdyscyplinarna współpraca służb i organizacji w celu poprawy systemu pomocy osobom obcojęzycznym.
- Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową w obszarze kierowanym do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.



- Cykliczne przekazywanie informacji o ofercie pomocy dla osób stosujących przemoc domową na terenie Miasta Zielona Góra Sądom, kuratorom karnym, rodzinnym, pracownikom socjalnym, organizacjom pozarządowym
- Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w obszarze kierowanym do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Kontynuacja szkoleń dla ochrony zdrowia w celu zwiększenie współpracy z pracownikami PZP, POZ w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- Zwiększenie współpracy z MKRPA w grupach diagnostyczno - pomocowych poprzez ustanowienie regulaminu prac grup diagnostyczno - pomocowych, w celu poprawy jakości ich pracy.
- Zwiększenie liczby szkoleń i warsztatów dla specjalistów, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, z zakresu wypalenia zawodowego.
- Przeprowadzenie szkoleń dla specjalistów z zakresu aspektów prawnych dotyczących możliwości zobowiązania sprawcy do opuszczenia lokalu (art. 11 a ustawy) w celu zwiększenia liczby pozytywnie rozpatrzonych wniosków.
- Przeprowadzenie szkoleń dla specjalistów w zakresie pracy z rodzinami w celu zwiększenia skuteczności zgłoszeń o przemoc w Policji i w Prokuraturze.
- Przeprowadzenie cyklicznych szkoleń dla specjalistów z zakresu ochrony praw osób doświadczających przemocy, przeciwdziałanie stygmatyzacji instytucjonalnej osób doświadczających przemocy.
- Uwrażliwienie Rady Adwokackiej, Sądów i służb odpowiedzialnych za pomoc ofiarom przemocy domowej, na zasady prowadzenia procedury. Często bowiem procedury „Niebieskie Karty” wykorzystywane są przez prawników i ich klientów jako narzędzie w sprawach rodzinnych, w szczególności rozwodowych”.



IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025 ma charakter interdyscyplinarny i zakłada, że będzie realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, skorelowane z lokalnymi potrzebami, dotychczasowymi działaniami i dotyczy czterech podstawowych obszarów, zawierających kierunki działań oraz sprecyzowane oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

- ☐ profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna w obszarze kierowanym do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową;
- ☐ ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w obszarze kierowanym do osób dotkniętych przemocą domową;
- ☐ oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową w obszarze kierowanym do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc;
- ☐ podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w obszarze kierowanym do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.



V. ADRESACI PROGRAMU

Adresaci programu są określani zgodnie ze wskazaniem Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej skierowany jest do:

- ☐ ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- ☐ osób dotkniętych przemocą domową,
- ☐ osób stosujących przemoc domową,
- ☐ świadków przemocy domowej,
- ☐ służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.



VI. CELE PROGRAMU

Ideą programu jest dążenie do rozwoju profesjonalnego i interdyscyplinarnego systemu skutecznie przeciwdziałającego przemocy domowej opartego o wyspecjalizowane zasoby ludzkie i instytucjonalne.

CEL OPERACYJNY			
1. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej poprzez systematyczne diagnozowanie i monitorowanie problemu oraz zwiększenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej na terenie miasta Zielona Góra			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
1.1. Zebranie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy domowej oraz diagnozowanie zjawiska przemocy domowej	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze - inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej - komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych - Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze - Sąd Rejonowy w Zielonej Górze - zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości - Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze - Zespół Interdyscyplinarny - Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze - placówki terapeutyczne - jednostki oświatowe - jednostki ochrony zdrowia - organizacje pozarządowe, fundacje - Kościóły i związki wyznaniowe - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonej Górze	- liczba opracowanych diagnoz - liczba podmiotów uczestniczących w diagnozowaniu - opublikowanie diagnozy przemocy domowej	- zwiększenie wiedzy na temat skali i charakteru zjawiska przemocy domowej - postawienie diagnozy zjawiska przemocy domowej



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

	• środowiska naukowe i badawcze - inne jednostki działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej		
1.2. Badanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy domowej w celu określenia ich zasobów i braków	• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych • środowiska naukowe i badawcze	• liczba instytucji • wykaz zasobów i braków w systemie pomocy środowiskom uwikłanym w przemoc	• wzrost wiedzy na temat zasobów i braków instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej • mapa instytucji pomocowych
1.3. Monitorowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta Zielona Góra	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze • organizacje pozarządowe, fundacje	• Sprawozdanie z realizacji Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025 za kolejne lata • Dane z badań diagnostycznych innych podmiotów	• Wzrost wiedzy dotyczącej rozmiarów zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta Zielona Góra
1.4. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, dla mieszkańców Miasta Zielona Góra, promujących postawy społeczne oraz działania wolne od przemocy	• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych • organizacje pozarządowe, fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • media lokalne • inne środki przekazu • środowiska naukowe • Jednostki oświatowe • instytucje kultury • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	• liczba przeprowadzonych kampanii społecznych promujących postawy społeczne oraz działania wolne od przemocy • liczba podmiotów przeprowadzających kampanie	• wzrost pozytywnych postaw społecznych i działań wolnych od przemocy wśród mieszkańców miasta • zmniejszenie aktów przemocy domowej wśród mieszkańców miasta • zwiększenie różnorodności kampanii społecznych promujących postawy społeczne oraz działania wolne od przemocy
1.5. Informacja i edukacja na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe (m.in. do	• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych • organizacje pozarządowe • fundacje	• liczba podjętych inicjatyw, • liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej	• wzrost wiedzy na temat form, cykli, mechanizmów, konsekwencji stosowania przemocy. • uzyskanie wiedzy na temat tworzenia relacji wolnej od przemocy.



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

programów nauk przedmażeńskich)	Kościół i związki wyznaniowe		
1.6. Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie publikowania materiałów dotyczących różnych aspektów przemocy i jej przeciwdziałania	- media lokalne - inne środki przekazu - środowiska naukowe - komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych - organizacje pozarządowe, fundacje - Kościół i związki wyznaniowe - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	- liczba opublikowanych artykułów, audycji radiowych i programów telewizyjnych informujących o różnych aspektach przemocy i jej przeciwdziałania - liczba podmiotów publikujących materiały dotyczących różnych aspektów przemocy i jej przeciwdziałania	- wzrost wiedzy społecznej wobec zjawiska przemocy domowej - zwiększenie wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy domowej - przybliżenie społeczności lokalnej problematyki przemocy domowej - zmniejszenie tolerancji na przemoc domową wśród mieszkańców miasta
1.7. Edukacja dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy domowej, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem	- komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych - jednostki oświatowe - Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze - zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości - organizacje pozarządowe, fundacje - Kościół i związki wyznaniowe - środowiska naukowe - jednostki ochrony zdrowia - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Zielonej Górze - Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze im. K.C. Norwida	- liczba zajęć edukacyjnych przeprowadzonych z dziećmi i młodzieżą - liczba placówek prowadzących zajęcia edukacyjne	- wzrost wiedzy dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy domowej, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem - zwiększenie liczby podmiotów realizujących programy edukacyjne - zwiększenie różnorodności form edukacji w zakresie przemocy domowej, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem.
1.8. Edukacja służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, szczególnie w rodzinach zagrożonych przemocą	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej - komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra	- liczba spotkań z rodzicami z rodzin zagrożonych przemocą - liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne	zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych i poprawy relacji między członkami rodziny



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

	- właściwa ds. społecznych - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze - jednostki oświatowe - organizacje pozarządowe, fundacje - Kościół i związki wyznaniowe		- wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich - rozwinięcie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców, szczególnie w rodzinach zagrożonych przemocą
1.9. Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmocnianiu więzi rodzinnych	- komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze - Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze - organizacje pozarządowe, fundacje - Kościół i związki wyznaniowe - media lokalne i środki przekazu - jednostki oświatowe - instytucje kultury - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze	- liczba festynów rodzinnych - liczba imprez rekreacyjno - sportowych skierowanych do rodzin - liczba świetlic dla dzieci - liczba uczestników świetlic - liczba zajęć sportowych, które odbyły się na terenie boisk Orlik i innych - liczba zajęć kulturalnych	- wzrost zachowań nieagresywnych i wzmocnienie więzi rodzinnych - modelowanie w rodzicach konstruktywnych sposobów nawiązywania kontaktu z dziećmi i rozwiązywania ich problemów - zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmocnianiu więzi rodzinnych



CEL OPERACYJNY			
2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy domowej i dostępności pomocy ofiarom przemocy domowej			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.1. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego - liczba osób objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego - liczba środowisk objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego - liczba utworzonych grup diagnostyczno - pomocowych - liczba posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych - liczba osób objętych pomocą diagnostyczno - pomocowych - liczba środowisk (było rodzin) objętych pomocą diagnostyczno - pomocowych	efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej
2.2. Realizacja Procedury „Niebieskie Karty”	- Podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego - Grupy diagnostyczno-pomocowe	- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „NK – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę - liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy, - liczba wypełnionych formularzy „NK - A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”	Prawidłowa realizacja procedury „Niebieskie Karty”



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

		• liczba środowisk objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” • liczba osób w środowiskach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” • liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” • liczba wypełnionych formularzy „NK-C” • liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej • liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	
2.3. Zapewnienie schronienia dla mieszkanki miasta Zielonej Góry - samotnych matek-ofiar przemocy domowej - poprzez zwiększenie liczby mieszkań chronionych, wspierających w usamodzielnieniu się.	• Organy Miasta Zielona Góra • Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze • inne organizacje pozarządowe, fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe	• liczba miejsc w mieszkaniach chronionych, wspierających w usamodzielnieniu się. • liczba osób korzystających z mieszkań chronionych, wspierających w usamodzielnieniu się • czas na jaki została udzielona pomoc	• przerwanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa w postaci schronienia osobom, zwłaszcza dzieciom, będących ofiarami przemocy • zwiększenie liczby mieszkań chronionych, wspierających w usamodzielnieniu się.
2.4. Zapewnienie całodobowego schronienia dla kobiet/ojców/opiekunów prawnych wraz dziećmi z miasta Zielona Góra poprzez prowadzenie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	• Organy Miasta Zielona Góra • Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze • inne organizacje pozarządowe	• liczba miejsc w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży • liczba osób korzystających z domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	• umożliwienie usamodzielnienia się • wsparcie w uporządkowaniu sytuacji życiowej • przerwanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa osobom, zwłaszcza dzieciom, będących ofiarami przemocy



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

2.5. Zapewnienie schronienia dla dzieci-ofiar przemocy w domowej - poprzez zwiększenie miejsc w pieczy zastępczej	• organy Miasta Zielona Góra • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej	• liczba miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej czas na jaki została udzielona pomoc • liczba małoletnich skierowanych do rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej	• przerwanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa osobom, zwłaszcza dzieciom, będącym ofiarami przemocy • zwiększenie liczby miejsc w dla dzieci-ofiar przemocy domowej w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej
2.6. Edukacja osób doświadczających przemocy domowej w zakresie zjawiska przemocy domowej	• Zespół Interdyscyplinarny • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zielonej Górze • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • jednostki ochrony zdrowia • organizacje pozarządowe, • fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • placówki terapeutyczne • Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze • Straż Miejska • Ośrodek Kuratorski w Zielonej Górze • zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości • Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonej Górze	• liczba osób objętych edukacją w zakresie przemocy domowej • liczba podmiotów edukujących ofiary przemocy domowej • liczba zrealizowanych programów edukacyjnych, kampanii • liczba rozmów przeprowadzonych przez Miejską Komisję • Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonej Górze	• wzrost wiedzy osób doświadczających przemocy domowej na temat zjawiska przemocy domowej • zwiększenie skuteczności w radzeniu sobie z przemocą domową
2.7. Poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne dla osób doświadczających przemocy	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • organizacje pozarządowe, • fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • placówki terapeutyczne • jednostki oświatowe	• liczba podmiotów prowadzących poradnictwo prawne, psychologiczne, socjalne i zawodowe • liczba osób korzystających z poradnictwa • liczba porad udzielonych ofiarom i świadkom przemocy domowej	• wzrost wiedzy osób doświadczających przemocy domowej na temat sposobów radzenia sobie z przemocą • zwiększenie skuteczności w radzeniu sobie z przemocą domową



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

	• jednostki ochrony zdrowia • Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze • Żandarmeria Wojskowa • Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze • zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości		
2.8. Terapia indywidualna, grupowa, pomoc w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • organizacje pozarządowe, • fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • placówki terapeutyczne • Poradnia • Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze • służby mundurowe	• liczba podmiotów prowadzących terapię indywidualną, grupową • liczba osób korzystających z terapii indywidualnej lub grupowej • liczba grup wsparcia • liczba grup samopomocowych • liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia • liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.	• Zwiększenie dostępności usług w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy domowej • wzrost wiedzy osób doświadczających przemocy domowej na temat sposobów radzenia sobie z przemocą • zwiększenie skuteczności w radzeniu sobie z przemocą domową
2.9. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą domową	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • organizacje pozarządowe, • fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • placówki terapeutyczne • jednostki oświatowe • jednostki ochrony zdrowia • Poradnia • Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze	• liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową, • liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą domową, • liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne • liczba grup terapeutycznych, • liczba grup wsparcia	• wzrost wiedzy osób doświadczających przemocy domowej na temat sposobów radzenia sobie z przemocą • zwiększenie skuteczności w radzeniu sobie z przemocą domową
2.10. Opracowywanie i wdrażanie alternatywnych form wsparcia dla osób krzywdzonych	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • Komenda Miejska	• liczba alternatywnych form wsparcia • liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny ze względu na przemoc w rodzinie	• zwiększenie liczby alternatywnych form wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie • zwiększenie różnorodności form wsparcia dla osób krzywdzonych



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

	Policji w Zielonej Górze • organizacje pozarządowe, fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • organizacje samopomocowe • inne instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej		
2.11. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze • Sąd Rejonowy w Zielonej Górze • Ochrona zdrowia	• Liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w związku z zagrożenia życia lub zdrowia	• przerwanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, będących ofiarami przemocy
2.12. Zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do całodobowego miejskiego punktu informacyjnego oraz strony internetowej o osobach, miejscach i instytucjach działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, a także promujących idee Programu	• organizacje pozarządowe, fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • Prokuratura • Komenda Miejska Policji	• liczba działających punktów informacyjnych • liczba osób korzystających z punktów informacyjnych • rodzaj specjalistów zatrudnionych w ww. punktach informacyjnych • liczba wejść na stronę internetową	• zwiększenie wiedzy mieszkańców miasta dotyczącej możliwości przeciwdziałania przemocy domowej • zwiększenie dostępności mieszkańców miasta do informacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
2.13. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą domową otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • Zespół Interdyscyplinarny • organy Miasta Zielona Góra	• liczba uchwał organów samorządu terytorialnego umożliwiających przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności osobom dotkniętym przemocą domową • liczba lokali socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą domową w pierwszej kolejności.	• Zwiększenie możliwości poprawy warunków mieszkaniowych umożliwiających osobom dotkniętym przemocą domową pokonanie problemu przemocy domowej.



CEL OPERACYJNY			
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjno – edukacyjnych i profilaktycznych wobec osób stosujących przemoc domową			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
3.1. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	• Zespół Interdyscyplinarny • Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze, Żandarmeria Wojskowa • Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze	• liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazanych jako osoby stosujące przemoc domową, • liczba wypełnionych formularzy „NK – D”, • liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą domową • liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową poprzez sporządzenie aktu oskarżenia • liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową poprzez umorzenie postępowania	• ułatwienie rozpoznania przemocy domowej. • zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy. • przerwanie izolacji rodziny. • wsparcie dla ofiar • motywowanie do podjęcia działań ochronnych. • bardziej stanowcze działania wobec sprawcy. • zapis zdarzenia - ujednolicona dokumentacja. • określenie skali i charakterystyka przemocy. • tworzenie warunków do współpracy służb i prowadzenia szkoleń interdyscyplinarnych.
3.2. Usprawnienie procedury interwencji i innych działań wobec osób stosujących przemoc domową poprzez odseparowanie sprawcy od ofiary	• Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze, Żandarmeria Wojskowa • Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze • Sąd Rejonowy w Zielonej Górze • zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości	• liczba zastosowanych środków zapobiegawczych przez prokuraturę, • liczba zatrzymanych osób, co do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc domową • liczba zastosowanych nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego	• Ochrona osób doznających przemocy poprzez odizolowanie sprawcy • zmniejszenie liczby rodzin, w których dochodzi do przemocy • zwiększenie współpracy służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

		bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, • liczba złożonych wniosków do prokuratury/sądu o zastosowanie ww. środków zapobiegawczych, • liczba wniosków do sądu w przedmiocie zastosowania ww. środków karnych lub probacyjnych, w tym m.in. z art. 335 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, • liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd ww. środków probacyjnych na etapie postępowania wykonawczego, • liczba orzeczeń sądowych uwzględniających ww. wnioski w postępowaniu wykonawczym.	
3.3. Współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej	• zespoły kuratorskiej służby sądowej, • jednostki prokuratury, • jednostki • organizacyjne pomocy społecznej • Żandarmeria wojskowa	• liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej), • liczba wniosków o nałożenie obowiązków uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych na podstawie art. 72 § 1 pkt 6b	



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

		ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, • liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy domowej, • liczba przekazanych ww. organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości (ew. sądu) informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc.	
3.4. Prowadzenie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne organizacje pozarządowe, fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • jednostki ochrony zdrowia dla osób uzależnionych • inne jednostki uprawnione do prowadzenia działań korekcyjno edukacyjnych	• liczba osób, które zgłosiły się do programu (osoby skierowane/które zgłosiły się same) • liczba osób, które przystąpiły do programu • liczba osób, które uczestniczyły w programie • liczba osób, które ukończyły program • liczba grup dla osób stosujących przemoc. • liczba zrealizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych.	• wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych oraz zwiększenie poczucia odpowiedzialności za własne czyny osób stosujących przemoc domową • zwiększenie bezpieczeństwa ofiar przemocy domowej • mniejsza liczba sprawców przemocy • utworzenie nowych grup realizujących programy korekcyjno - edukacyjne
3.5. Monitorowanie zachowań uczestników programów korekcyjno - edukacyjnych po ich zakończeniu	• zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości • Komenda Miejska, Żandarmeria Wojskowa	• liczba uczestników programów monitorowanych po ukończeniu programów	• zwiększenie wiedzy służb na temat skuteczności stosowanych



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

	• Policji w Zielonej Górze • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki prowadzące programy	• korekcyjno edukacyjnych czas, przez jaki uczestnik programu był monitorowany • liczba uczestników, które powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej	• programów korekcyjno – edukacyjnych • utrwalenie konstruktywnych zachowań sprawców przemocy • spadek liczby rodzin dotkniętych przemocą, w których interwencje policji i innych służb podejmowane są wielokrotnie
3.6. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • organizacje pozarządowe, fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • placówki terapeutyczne • jednostki ochrony zdrowia • jednostki oświatowe • inne jednostki uprawnione do prowadzenia działań psychologiczno-terapeutycznych	• liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową • liczba osób uczestniczących w programach oraz tych, które ukończyły program	• zwiększenie poczucia odpowiedzialności za własne czyny osób stosujących przemoc domową • mniejsza liczba sprawców przemocy • utworzenie i wdrożenie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową • zwiększenie dostępności pomocy dla osób stosujących przemoc domową
3.7. Realizacja programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do utrwalenia zmian zapoczątkowanych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi lub terapeutyczno-psychologicznymi	• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej • organizacje pozarządowe, fundacje • Kościoły i związki wyznaniowe • placówki terapeutyczne • jednostki ochrony zdrowia • jednostki oświatowe • inne jednostki uprawnione do realizacji programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową	• liczba programów wspierających • liczba osób uczestniczących w programach	• utrwalenie zmian zapoczątkowanych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi lub terapeutyczno-psychologicznymi u osób z doświadczeniem stosowania przemocy domowej

CEL OPERACYJNY



4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
4.1. Dążenie do zatrudnienia większej liczby pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologów, terapeutów.	Organy Miasta Zielona Góra	- liczba nowo zatrudnionych pracowników socjalnych - liczba nowo zatrudnionych asystentów rodziny - liczba nowo zatrudnionych psychologów - liczba nowo zatrudnionych terapeutów - liczba nowo zatrudnionych seksuologów - liczba nowo zatrudnionych psychiatrów dziecięcych	- zwiększenie dostępności pomocy ofiarom przemocy domową - zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy domową - zwiększenie bezpieczeństwa rodzin doświadczających przemocy
4.2. Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domową	- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze - organizacje pozarządowe, fundacje - Kościół i związki wyznaniowe - placówki naukowe w Zielonej Górze - Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze - Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze - jednostki ochrony zdrowia - Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze - Pracownicy Oświaty	- liczba zrealizowanych szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariów - liczba uczestników - liczba podmiotów realizujących szkolenia, konferencje, warsztaty, seminaria	- wzrost liczby specjalistów przygotowanych do pracy z osobami uwięzłymi w przemoc domową - wzrost kompetencji specjalistów pracujących z osobami uwięzłymi w przemoc
4.3. Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez umożliwienie udziału w superwizjach, coachingu,	- kwalifikowani superwizorzy - niezależni specjaliści w zakresie wspierania osób zajmujących się pomaganiem, gwarantujący	- liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych - liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych	- wzrost kompetencji specjalistów pracujących z osobami uwięzłymi w przemoc domową - zmniejszenie zagrożenia



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

doradztwie, grupach wsparcia	odpowiedni poziom profesjonalizmu • Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Zielonej Górze • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze • placówki naukowe	• liczba osób poddanych równym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego (coaching, doradztwo, grupy wsparcia)	wypaleniem zawodowym
---------------------------------	--	---	-------------------------

VII. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie monitorowany oraz ewaluowany corocznie w formie sprawozdania,
które dotyczyć będzie:



- ☐ instytucji pomagających osobom doznającym przemocy domowej,
- ☐ form udzielanej pomocy osobom doznającym przemocy domowej,
- ☐ form działań kierowanych do sprawców przemocy domowej,
- ☐ form działań skierowanych do ogółu społeczności lokalnej.

Program będzie monitorowany przez powołany w tym celu zespół ds. monitorowania Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Zielonej Górze na lata 2021-2025.

Sprawozdanie będzie się opierało na analizie jakościowej i ilościowej danych uzyskanych od każdego z realizatorów zadań określonych w Programie. Informacje dotyczące realizacji Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w mieście Zielona Góra przedstawione będą w sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok poprzedni.

Porównanie informacji na temat postępów realizacji programu z uprzednio przyjętym planem i zakładanymi rezultatami pozwoli na ocenę realizacji programu oraz na zweryfikowanie tempa i kierunku, w którym zmierza program oraz jego ewaluację.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU



Źródłem finansowania zadań wynikających z Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025 będą środki finansowe z budżetu miasta, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

IX. BIBLIOGRAFIA

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Warszawa 2021, 2023.



2. Sprawozdania z Programu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w mieście Zielona Góra na lata 2017-2019.
3. K. Browne, M. Herbert, Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 1999.
4. Grzegorz Wrona, Rozprawa doktorska: „Konflikt a przemoc zastosowanie art. 207 §1 kk w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.
5. Mellibruda, Przeciwdziałanie przemocy domowej. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne 2009.
6. Wyprawa PoMoc. Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie, Warszawa: Stowarzyszenie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieska Linia” 2008, s. 14, 16.
7. Sprawozdania z Programu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w województwie lubuskim za lata 2017-2019 (Raporty CAS).
8. Sprawozdania z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy za lata 2017-2019.
9. <http://www.niebieskalinia.org/mechanizmy-przemocy-przemoc>.
10. Przemoc domowa wobec dzieci, Komunikat CBOS Nr 49/2019, [z:] https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_049_19.PDF 6 [za:] Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, październik 2019 r.

X. SPIS TABEL

Tabela 1. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w Zielonej Górze w zakresie postępowań w związku ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

<i>Tabela 2. Działania Policji i Prokuratury w Zielonej Górze w zakresie postępowań w związku ze zgłoszeniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 3. Rozpatrzenie wniosków do sądu o zobowiązanie do opuszczenia mieszkania w trybie art. 11a Ustawy o przeciwdziałaniu (...) przez Sąd Rejonowy w Zielonej Górze w latach 2017-2019.</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 4. Liczba osób korzystających na terenie Zielonej Góry z zajęć korekcyjno - edukacyjnych (lata 2017 -2019).</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 5. Instytucje realizujące działania z zakresu opracowywania i realizacji programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy w rodzinie w Mieście Zielona Góra w latach 2017-2019.</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 6. Instytucje realizujące działania z zakresu edukacji dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie, psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem na terenie Zielonej Góry w latach 2017 -2019.</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 7. Edukacja służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, szczególnie w rodzinach zagrożonych przemocą w Mieście Zielona Góra latach 2017-2019.</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 8. Placówki wsparcia dziennego jako element wspierania różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym i wzmacnianiu więzi rodzinnych na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 9. Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.</i>	<i>39</i>
<i>Tabela 10. Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez umożliwienie udziału w superwizjach zewnętrznych oraz grupach ewaluacyjnych w mieście Zielona Góra, w latach 2017-2019.</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 11. Analiza SWOT</i>	<i>43</i>

XI. SPIS WYKRESÓW

<i>Wykres 1. Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza z następującym stwierdzeniem? Są sytuacje, że dziecku trzeba dać klapsa?</i>	<i>17</i>
---	-----------



Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
w mieście Zielona Góra na lata 2021-2025

<u>Wykres 2. Liczba mieszkańców województwa lubuskiego i liczba rodzin, w których podjęto pracę w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie.</u>	18
<u>Wykres 3. Liczba mieszkańców Miasta Zielona Góra i liczba rodzin, w których podjęto pracę w związku z przemocą lub podejrzeniem przemocy w rodzinie</u>	18
<u>Wykres 4. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” na terenie województwa lubuskiego w latach 2017-2019</u>	19
<u>Wykres 5. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 na terenie Zielonej Góry.</u>	19
<u>Wykres 6. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 na terenie województwa lubuskiego, z podziałem na podmioty.</u>	20
<u>Wykres 7. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 w Zielonej Górze, z podziałem na podmioty.</u>	21
<u>Wykres 8. Liczba osób doznających przemocy w rodzinie w latach 2017-2019</u>	22
<u>Wykres 9. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w Zielonej Górze w latach 2017-2019</u>	23
<u>Wykres 10. Środki zapobiegawcze stosowane przez Prokuraturę Rejonową w Zielonej Górze w latach 2017-2019</u>	25
<u>Wykres 11. Liczba wyroków, dotyczących przemocy w rodzinie w Sądzie Rejonowym w Zielonej Górze, w tym liczba zobowiązań do ukończenia zajęć korekcyjno- edukacyjnych.</u>	26
<u>Wykres 12. Liczba osób korzystających ze schronienia dla ofiar przemocy na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.</u>	31
<u>Wykres 13. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.</u>	32
<u>Wykres 14. Edukacja osób doznających przemocy w rodzinie na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.</u>	32
<u>Wykres 15. Liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.</u>	33
<u>Wykres 16. Liczba dzieci, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy, które skorzystały z interwencji kryzysowej, terapii psychologicznej w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy PPP w rodzinie w latach 2017-2020</u>	33
<u>Wykres 17. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na terenie Zielonej Góry w latach 2017-2019.</u>	34
<u>Wykres 18. Liczba uczestników szkoleń, konferencji i warsztatów dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019</u>	40

Zespół ds. opracowania Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej powołany zarządzeniem zmieniającym zarządzenie Prezydenta Miasta Zielona Góra, w sprawie powołania zespołu ds. opracowania programu przeciwdziałania przemocy



w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie nr. 227.2021 z dnia 15 marca 2021 r.

1. Pani Wioleta Haręźlak – dyrektor Departamentu Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra - Przewodnicząca;
2. Pani Renata Mach – dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – Sekretarz;
3. członkowie:
4. Pani Katarzyna Zborowska - zastępca dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze,
5. Pani Wioletta Sokołowska – Domagała - Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze,
6. Pan Maciej Matuszewski - Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze,
7. Pani Irena Karkosz - II Zespół Kuratorski Wykonujący Orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich w Zielonej Górze,
8. Pan Tomasz Lehman - Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze,
9. Pan Bogdan Kowol - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze - Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom,
10. Pani Anna Mroczkowska - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonej Górze,
11. Pani Dorota Ostrowska - Departament Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Zielona Góra,
12. Pani Barbara Zapotoczna - Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze,
13. Pan Andrzej Zygałło - Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze,
14. Pani Sylwia Lis - Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze,
15. Pan Sławomir Sobański - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze,
16. Pani Karina Szymańska - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze,
17. Pani Małgorzata Mejza - Towarzystwo Rozwoju Rodziny w Zielonej Górze,
18. Pani Alina Kiraga - Ochotniczy Hufiec Pracy w Zielonej Górze,
19. Pani Barbara Murzyńska - Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze,
20. Pan Łukasz Maciuła - Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze,
21. Pani Ilona Motyka - Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „Baba” w Zielonej Górze,
22. Pani Katarzyna Zgórecka - Zespół Interdyscyplinarny w Zielonej Górze,
23. Pani Marlena Narewska - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze,
24. Pani Daria Nowak - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.